

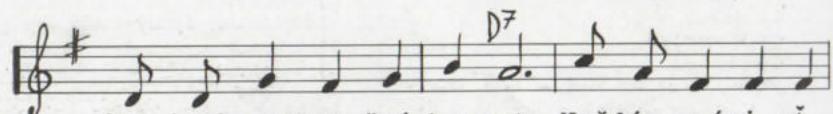
7. R Y C H L E N A S E D A T !

/"Z mého srdce"-č.140/

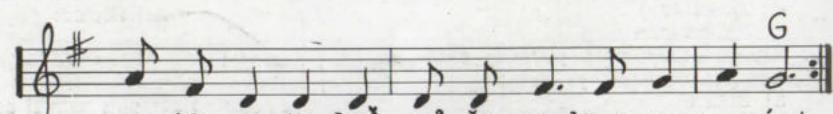
Text i melodie-J.V.



1. { Ry--chle na--se--dat, lod již o-dplou-vá
- { Ry--chle na--se--dat, lod již o-dplou-vá,
2. { Hla--vu vzhú-ru jen, to---to ne--ní sen,
- { Za ko--rmi--dlem je lá-ska s kom-pa-sem,

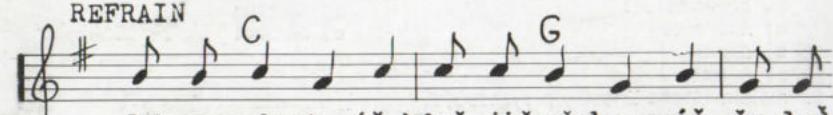


- { k cí-li nekonečných cest. Každý s námi ať
 svě-tu z dál-ky za-hou-ká. Zpívej, modli se,
 { Je-žíš če-ká na nás již. Kotva zve-dá se,
 kte-rý ve-de Bo-ží Duch. Ka-pi-tá-nem, co

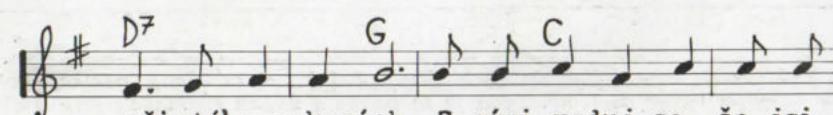


- { ve-jde na tu lod-mů-že za-da-rmo se svézt.
 { k svému cíli hled-na-zpá-tek se ne-kou-ká.
 { lod již odplouvá, so-tva ji pak do-ho-níš.
 { ve-lí po-sá-dce, je náš vše-mo-hou-cí Bůh.

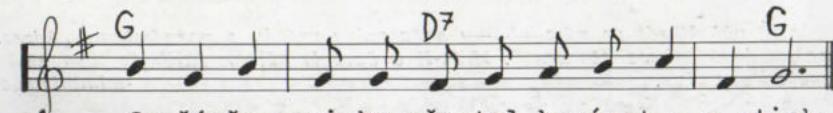
REFRAIN



Jakou radost máš, když již předem znáš, že lod



přistá' v nebesích. S námi raduj se, že jsi



Je-ží-še---vichr přestal burácer - a ztich.

živá SLOVA

5

1970

FAKT

JEDNOHO
JEST
POTŘEBÍ

Dotain	1
Písmákum	2
Tu som, pošli mňa!	4
Achan	5
Pět minut před smrtí	7
Lidé kolem trpícího Mesiáše	9
Křesťan a rodina	11
Co říká Komenský	13
Vzácné výročí	14
Memoriae	16
Jednoho jest potřebí	17
Po stopách apoštola Pavla	19
Oblak svědků	23

ŽIVÁ SLOVA

ČASOPÍS KŘESŤANSKÝCH SBORŮ V ČESkoslovensku

Vydávají Křesťanské sbory v ČSSR v Ústředním církevním nakladatelství v Praze. — Řídí odpovědný redaktor Dr. Karel Kořínek s redakční radou. — Adresa redakce: Praha 1, Dušní 4. — Vychází šestkrát do roka. — Předplatné na půl roku 15,— Kčs, jednotlivá čísla po 5,— Kčs. Administrace časopisu: Josef Holubec, Trávníky 1817, Vsetín. — Grafická úprava a ilustrace: akad. malíř Jaroslav Kapec. — Rozšiřuje administraci. — Tisknou Moravské tiskařské závody, n. p., Olomouc, závod Ostrava, provoz 26 Valašské Meziříčí. — Reg. číslo R 5078



Prispomína vám niečo slovíčko „Dotain“? V preklade ono znamená „dve studne“. V Božom slove sa s ním stretávanie na dvoch miestach, v dvoch protikladných situáciach.

Cislovka „dve“ je číslovkou protikladu. V Biblia je reč o dvoch protikladných pánoch, o dvoch kvalitatívne rozdielnych základoch, o dvoch bránach, o dvoch cestách, o dvoch miestach vo večnosti, o dvoch... — Veľa protikladných dvojíc by sa dalo vymenovať. V každej z týchto a podobných dvojíc je jeden klad a jeden zápor, dobro a zlo. Na jednej veci z každej dvojice máš i ty podiel. Vieš si správne vybrať?

Dotain bolo pusté miesto poblíž Sichema. Iste dostalo pomenovanie podľa dvoch studní, ktoré sa tam nachádzali. Pastieri radi vyhľadávali toto miesto so svojimi stádami. A teraz sa pozrieme na situácie, v ktorých sa Biblia zmieňuje o tomto mieste.

Prvá situácia — 1. Mojžišova 37:12—23

Josef, poslušný svojmu otcovi Jakobovi a milujúci svojich bratov, hľadá ich po odfahlých pastvinách. Po namáhavej ceste a usilovanom hľadaní ich konečne nachádza v Dotaine. A tam si všimnime počinanie jeho bratov. Vítajú ho s radoshou a s bratskou nežnosťou? Tešia sa správam z otcovského domu? Nič také. Zlomyseľne strhávajú z neho rúcho a hádzú ho do vyschnutej studne. Odplácajú sa ZLÝM ZA DOBRÉ, za pokrm a pozdravenie z otcovského domu. Výsledok tohto hriechu: otec zármutok, vlastný dlhotrvajúci nepokoj a zúfalý život.

Druhá situácia — 2. Králov 6:8—23

Elizeus, prorok Boží, sa nachádza v Dotaine. V noci prichádza k mestu sýrska armáda s úmyslom zajat Elizea. Záležalo im na tom, lebo Elizeus ako Boží prorok vopred oznamoval izraelskému kráľovi, kedy a z ktorého smeru sa Sýrovia pripravujú zaútočiť, takže ich vojnová stratégia vychádzala nazmar. Sýrovia príšli s jasne zlým úmyslom. A ako sa im odplatiel Elizeus? ZA ZLÉ DOBRYM. Keď bolí mocou Božou oslepení, priviedol ich — celú nepriateľskú armádu — k izraelskému kráľovi do kráľovského mesta. Keď sa im navrátil zrak a s hrôzou uvideli, kde sú, Elizeus zabránil izraelskému kráľovi, aby ich dal pobiti. Prikázal mu pohostíť ich a prepustiť v pokoji. Výsledok: „A od toho času neprišli viacej lápežné čaty sýrske do zeme Izraelovej“ (2. Králov 6:23).

Tretia situácia ...

Nic, nebudeme ju citovať z Biblie. Tá tretia situácia je tvoja vlastná situácia. Našim „Dotainom“ je tento svet, prostredie, v ktorom žijeme. Máme tu dve studne, z ktorých môžeme čerpať nápoj pre svoje duše.

Ten, kto piye z prvej studne, chová sa voči ľuďom tak, ako sa chovali bratia k Jozefovi — odpláca sa zlým za zlé i za dobré, inak nevie.

Ten, kto pije z druhej studne, chová sa voči ľuďom tak, ako prorok Elizeus k nepriateľskému vojsku — odpláca sa dobrým i za zlé, je mu to prirodzené.

Aký je to kontrast! Vieš si vybrať správnu studňu a obľubuješ ju? Podivaj sa na svoj život! Ak sa niekoľko na teba bez príčiny hnevá a škodí ti, ako ho potrestaš? Sotíš ho do jamy — alebo ho nakŕmiš?

Spoločne si uvedomme, aké zbrane na „potrestanie“ nepriateľa sú najefektívnejšie a spôsobujú mu naozajské muky. Na lámanie kostí: „MÄKKÝ JAZYK láme kostí“ (Príslovie 25:15). Na popálenie: „A tak keď je hladný tvoj nepriateľ, NAKRÍM ho; keď je smädný, NAPOJ ho; lebo tak robiac, zhnieš žeravé uhlie na jeho hlavu“ (Rimanom 12:20). Na úplné premoženie: „Nedaj sa premáhať zlému, ale premáhaj DOBRÝM zlé“ (Rimanom 12:21). Je ešte celý rad ďalších zbraní a možností, ako nepriateľa „potrestať“. To nepriateľa zahanbí a odzbrojí.

V istom veľkom meste bolo treba posilniť rady členov verejnej bezpečnosti. Niekoľkí mladí mužovia sa prihlásili. Prechádzali zložitým výcvikom. Medzi iným mali aj výcvik v sebaobrane. Skúsený inštruktor ich naučil niekoľko účinných spôsobov obrany pred útočníkom. Nakoniec svojim zverencom povedal: „Ešte vás naučím jeden vynikajúci hmat. Podte sem vy,“ ukázal na mladého urasteného muža „a udrite ma.“ Ten pristúpil... a v nasledujúcej chvíli skúsený inštruktor prekvapený sa našiel na zemi. Prerátal sa, pretože očakával úder pravou rukou, no urastený mladý muž bol lavák. Bol sústredený na jeho pravú ruku, taký útok by bol hravo zlikvidoval, no dostal úder z inej strany.

Tak i Izrael, ktorí nám ubližujú. Očakávajú nás hnev, našu pomstu. To by ich neprekviptilo, na to sú zvyknutí a dobre prípravení. Iba úder z druhej strany ich môže premičiť a odzbrojiť. Tento úder použil prorok Elizeus tak úspešne, že „...od toho času neprišli viacej lúpežné čaty sýrske do zeme Izraelovej“. To by izraelský kráľ neboli docieili svoju krutou pomstou.

Popremýšľajte, aké dve studne sú v tom našom „Dotaime“, aké vody sú v nich a ako z tej dobrej studne treba čerpaf dobrú vodu.

-ik-



Dokončení

Jsou niektoré oddilly v Písme, ktoré na prvni pohled jakoby učily, že někdo může ztratit spasení, jestliže padl (do „V posledních časích odvrátí se něhřichu, nevěry — pozn. překl.). Toto kteří od víry“ (1. Tim. 4:1-2). Zde je

zdání je zvláště tehdy, když jsou tyto verše vyňaty ze souvislosti. Tak, jako jsme se nemohli zabývat všemi oddilly, v nichž je zmínka o věčné záruce, tak se můžeme dotknout jen některých, více důležitých veršů, používaných proti učení o věčné záruce.

„Ale kdož by vytrval do konce, spasen bude“ (Mat. 24:13). Tento verš se nevztahuje na věk církve. Slovo „spasen“ je totéž jako řecké slovo pro „vysvobozen“ a zde Kristus dává zaslíbení Židům, kteří přejdou přes souzení, že budou „vysvobozeni“. Jejich celá „závislost na“ ukazuje, že skutečně věřili.

Někteří používají Ezechiel 33:7,8 k učení, že pokud nevarujeme ztracené duše, naše vlastní duše budou ztraceny. Tento oddil ve skutečnosti učí, že prorok Ezechiel musí varovat Izraele. Nemluví o křesťanské církvi a nekonstatouje, že by Ezechiel ztratil spasení své duše. Křesťané **by měli** varovat neobrácené, ale kniha Ezechiele není na dokazování toho.

„V posledních časích odvrátí se ně-

řec o odpadlících, falešných učitelích, navenek „účastníky Ducha svätého“ a kteří ve skutečnosti nikdy nebyli znovuzrozeni. Všimněme si, že zde je řec o „víře“ s poukazem spíše na křesťanskou víru (lucením), než na osobnú dôveru v Pána Ježiša, kterou odpadlici nemají. Falešní učitelé ve 2. Petr. 2:1-22 byli „koupení“ jenom dočasné, neříká se, že byly někdy skutečně spaseni. Fakt, že jsou nazýváni **psy** ukazuje na to, že to byly nečistí, neznámi lidi, s nimiž nelze něco začítat. (Zli psi stárodavné Palestiny, živící se zdechlinami, nebyli podobní našim domácim psům.)

Mnoho veršů, uváděných proti záruce, se týká učitelů, či polepšených osob, bez božského, duchovního života. Matouš 13:1-8 (výklad podobenství ve verších 18-23, pozn. překl.) uvádí příklad těch, kteří padli (jako zrní) nadarmo (na skálu, do trnů, ptáci sezobalí). Není zde žádný náznak opravdového spasení. Verše v 1. Kor. 15:12 a Žid. 3:6 hovoří o důkazech spasení a ne o jeho podmírkách.

Některé verše učí, že pravé spasení bude plodit ovoce v životě věřících. U Jana 15:6 se některým zdá, že ratolest je odstraněna a ztracena. Ve skutečnosti Pán Ježiš hovoří učedníkům, kteří jsou v Kristu, o **nesení ovoce** a ne o spasení. Větve je vylomena, jestliže nenese ovoce.

Židům 6:1-8 je často používáno k poučování o tom, že věřící mohou „odpadnout“ od spasení a takto zahynout. Ale takový náhled je v rozporu s celým zaměřením epistles Židům. Tento list byl psán **krátké** po smrti Pána Ježiše Krista přiznávajícím se věřícím lidem židovského původu, a jako takový obsahuje některá velice mimořádná napomenutí a varování. Např. povzbuzuje věřící k zanechání židovských rituálů a k dospívání v pravou podobu Kristovu (6:1-3). Tato epistles též obsahuje několik přísných varování lidem, **kteří byli Židy** a falešně, klamně vyznávali, že jsou opravdovými věřícími v Krista (2:1-3, 3:7-14, 6:4-8, 10:26-31). Takoví jako Jidáš Iškariotský, byli duševně „osvícení“ evangeliem (ale ne duchovně), „okusili nebeského daru“, stali se

navrat k mrtvým židovským obřadům. Pro takové není naděje. Bůh jím nabízel vše, ale oni svedolně zavřeli za sebou dveře duchovní přiležitosti. Poté, co stáli na samém prahu spasení, rozehodli se zamítnuti Kristových požehnání a navrat k mrtvým židovským obřadům. Pro takové není naděje. Bůh jím nabízel vše, ale oni svedolně zavřeli za sebou dveře duchovní přiležitosti. Poté, co stáli na samém prahu spasení, rozehodli se zamítnuti Pána Ježiše Krista a věčně Ho takto zahanbuji (vydávají Ho hanbě - 6:6b). Tyto verše se tedy nevztahují na skutečně věřící v Pána Ježiše Krista, ale na lidi, kteří i dnes přicházejí do styku s křesťanstvím, pozoruj Boha v díle vůkol nich, nicméně se rozehodli Spasitele odmítout. Takovým Bůh dále nemůže nabídnout nic — jen věčné odsouzení.

V Gal. 5:4 čteme o „vypadnutí z milosti“. Je tím míněno spadnutí z vysokých zásad života v milosti na zásady nižší, zásady zákona. Myšlenka „vypadnutí“ zde neznamená vypadnutí z nebe do pekla.

Jiné verše, někdy používané, mluví ve skutečnosti o ztrátě odměny či oběcenství věřících (jako Kol. 1:21, 23; 1. Kor. 9:27 a Jan 13:8).

Na závěr našich úvah uvedeme ještě kladnou poznámku o záruce.

Spasení je od Pána. Je zcela Božím dílem. Tři nejlepší argumenty, svědčící o záruce, jsou shrnutý v povaze spasení, založeného na osobě a díle Boha Otce, Boha Syna a Boha Ducha svatého. Spasení je z milosti. Nezasloužili jsme si ho zásluhou, nemůžeme ho ztratit svou vadou nebo slabou stránkou.

Bůh nám zjevil, že máme věčný život a záruku, aby nám to bylo **pobídka** k klanění se Jemu (Juda 24, 25, 1. Petr. 1:3-5), ke svatému životu (Ef. 4:30, Zalm 55:23) a ke službě pro Něho (1. Kor. 15:58). Budeme-li se stále trápit nejistotou, nebudeme volni k tomu, abychom se zajímali o **jiné**. Ale jak naše spasení, tak i naše odměna za službu, jsou zaručeny. **Nikdy nezahyne!**

Připravil OKI

Kdo věří Bohu, má život věčný

TU SOM, POŠLI MŇA!

(Izaiáš 6:8)

Clovek je spravidla egoistom v dvoch smeroch:

- pokial ide o výhody, chce byť pri tom („ja a druhý nie“);
- pokial ide o námahu, nevýhody, radšej nie (prečo by som mal íst ja, môže íst predsa niekto iný“).

Ani nám nedá vesa námahu dokázať, že v kresťanstve dneška nájdeme známky obidvoch naznacených smerov. Stačí nám pozrieť sa sebakriticky na vlastné sklony, prípadne na svoje okolie a budeme prekvapení, ako je to vlastne s tou „skromnosťou“ na jednej strane a „ochotou“ na strane druhej. Nemožno však posudzovať každého pausálne. Je vesa, žiadalo by sa povedať väčšina veriacich rudi, ktorým je blízky charakter Pána Ježiša a v praxi ho aj prejavujú: Keď sa jednalo o jeho vlastné utrpenie, námahu, smrť, hovorí k zástupu žoldnierov: „Keď teda mňa hľadáte, nechajte týchto odísť“. Keď sa však jednalo o podiel na sláve, prosí Otca vo veľkňazskej modlitbe: „Otče, chceme, aby tam, kde som ja, až oni boli...“ a „slávu, ktorú si mi dal, dal som im“. Aký by to len bol krásny život veriacich ľudí, jednotlivcov, rodin, zborov, keby sa dôsledne uplatňoval v problematike „egoizmu“ charakteru Pána Ježiša!

Najmä pokial ide o pohotovosť k službe iným, aktivitu a ochotu, možno nájsť aj v Biblia rôzne typy, napohľad veľmi odlišné. Napríklad Jeremiáš a Izaiáš. Obaja boli veľkí proroci, obaja mali veľké úlohy. Ako však pristupovali k ich plneniu? Jeremiáš, hoci bol k prorockej službe určený ešte v útrobach matky a bol aj primerane schopný, keď bolo treba skutočne íst, vyhovára sa: „Neviem hovoriť, som príliš mladý apod. Podobne sa vyhováral Mojžiš, Jonáš a mnogí iní. Hlavná príčina však bola neochota. Nech ide druhý; ja sa predsa nebudem angažovať, pálil si prsty... Nech sa modlí iný, nech sa pripravuje a poslúži iný; ja som akýsi indisponovaný (niekedy celé roky) atď. Poznáme to predsa zo zhromaždení, z praktického života.

Izaiáš bol naproti tomu celkom iný typ. Nevyhováral sa, nerozmyšľal, či sa mu služba Bohu vyplatí, nepozeral na pripladné komplikácie, ale na Božiu otázku — Koho pošlem a kto nám pôjde? — odpovedá rozhodne: „Tu som, pošli mňa!“ Veríme, že práve takto zvolal Pán Ježiš ešte pred založením sveta, keď sa jednalo o dieľo spásy. To je pohotovosť, aktivita, rozhodnosť, ochota!

Lenže, priznajme si, sme skôr egoisti v tom druhom slova zmysle: — treba zdravie, hojnosc' hmotných vecí, štúdium, dobré zamestnanie? — tu som, chceme to mať! Treba však ukrojiť z voľného času a pripraviť sa na službu v zhromaždení, niekoho navštíviť, napiisať list, zniest posmech, pohanu pre Pána? — Pane, pošli niekoho iného; ja by som aj šiel, ale nemôžem, mám iný program, nemám čas....

Mali by sme prehodnotiť náš vzťah k práci na Božom diele: Íst ochotne tam, kde nám to prinesie ujmu a neposielať tam iných; a zase naopak: Dopríť iným požehnanie, pokoj, úspechy, odpočinok. Alebo lepšie povedané, nepozerať sa na iných, čakať na nich, keď Pán volá mňa!

Nie je to nič lahlké, — pohotovosť k službe. Pamäťa sa na niekoľko dní vojennej služby, keď sme sústavne vo dne i v noci boli v plnej pohotovosti: vyzbrojení i vystrojení, schopní kedykoľvek plníf príkazy. Bolo to predsa v záujme mnohých iných a nám to bolo samozrejmé. Pán potrebuje pohotové nástroje, nástroje po ruke. Je to jedna z najzákladnejších podmienok poriadnej služby.

„Tu som...“ — byť na svojom mieste a „...pošli mňa!“ — som pripravený, upotrebitelný, chceme íst!

Pri istej zrážke vlakov bol náhodou jeden lekár. Zranení potrebovali jeho službu a on si počínať nesmierne obetavo. Pri jednom fažko zranenom sa vypol k maximálnemu úsiliu, predsa sa mu však nepodarilo zachrániť život pacienta. So žiaalom konštatoval: „Tento clovek mohol žiť, keby som mal poruke potrebnej nástroje!“

Kofkí by mohli večne žiť, keby sme boli poruke nebeskému Lekárovi. Pán potrebuje pohotových. Nepozeraj po iných, Pán potrebuje, volá teba! Odpovedz rozhodne: „Tu som, pošli mňa!“

-jk-



PRAVÉ POKÁNÍ VYŽADUJE NAVRÁCENÍ

V 19. kapitole Lukáše najdeme známé setkání Pána Ježiša s celníkem Zacheem. Po tomto setkání se všechno změnilo v jeho životě. Odvažují se říci, že Zacheovi dříve nepřišla myšlenka na urovnání dluhů a vrácení tomu, koho oklamal. Snad si ještě ráno před nástupem služby pomyslil, že je docela dobrým a čestným člověkem. Když Pán Ježiš s ním promluvil, viděl se v docela jiném světle. Přiznává své hřichy. Zná uslanování Mojžišova zákona, a proto vrací několikanásobně to, co ukradl (viz Ex. 22:1–5, Lev. 5:21–24, Num 5:5–8).

Tyto zásady platí i dnes. Máme být čestní tak, jako lidé Starého zákona. Nestačí zpívat nábožné písni a odříkávat nazpamět naučené modlitby, pokud nejsme ve svém srdeci ochotní být upřímní před Bohem. Zacheus měl pravděpodobně po svém obrácení větší vliv na Jericho než kdokoliv jiný v tomto městě. Upřímné pokání přinese ovoce.

Ale vraťme se k naší udalosti z knihy Jozue.

Jozue slyšel o porážce, proto roztrhl své roucho a padl tváří svou na zem před trublou Hospodinovou. Ležel tam až do večera a starší Izraelští s ním. Casto se říká, že nejdůležitější je modlitba. Ve většině případů ano. Ale při této udalosti modlitbu muselo něco předcházet. Máme před sebou dramatickou scénu, kdy Jozue a starší leží na tváři před Hospodinem a modlí se, a Hospodin mu říká: VSTAŇ! Proč jsi

padl na svou tvář? Zhréšil Izrael. Proklatá věc je ve středu lidu. Tvá modlitba starších nemůže být vyslyšena, dokud nebude odstraněn a očištěn hřich!

Jsou období, ve kterých Bůh nevyslyšíchá naše modlitby.

Jsou příčiny, kdy pokání a opětovné napravení jsou důležitější než modlitby. Bůh požaduje činy. Pamatujme na to, co říká Pán Ježiš u Matouše 5:23–24: „Protož obětovali bys svůj dar na oltář a tu by ses rozpomenul, že bratr tvůj má něco proti tobě, nechejž tu dar svého před oltářem a jdi, nejprve smíř se s bratrem svým, a potom přijda, oběťuj dar svůj!“

Když chceš Bohu něco obětovat, ale tvé srdce je obtíženo, pak jdi se smířit se svým bratrem. Snaž se vše uvést do pořádku. Dříve, než budeš zpívat Hospodinu, dávat nebo modlit se, vyznej své hřichy a odvrát se od nich.

Milý čtenáři, jak můžeme prosit Boha o požehnání a Jeho přítomnosti, když bychom měli neočištěný, skrytý hřich v našem životě? Nepomůže modlení, čtení Bible nebo snaha sloužit Bohu, pokud odkryješ před Jeho tváří hřichy svého života.

V 2. Paralipomenon 7:14 zaslibuje Pán: „A ponížujíce se lid můj, nad nímž jest vzýváno jméno mé, modlili by se, a hledali by tváří mé, a odvrátili by se od cest svých zlých, i já také vyslyším je s nebe a odpustím hřich jejich a uzdravím jejich zem.“ Bůh i dnes odpouští hříšníku, který činí pokání, skrze spasitelné dílo Pána Ježiše.

On na tebe čeká dnes a je ochoten bez zbytku ti vše odpustit. Nechceš dnes zlomit své srdce a vyznat Mu svůj hřich? Nechceš konečně věřit, že hřich se může stále rozmáhat? Nechceš věřit, že spasitelné dílo na Golgotě je i pro tebe vykonáno?

Do zahynutí jdou jen ti lidé, kteří nemají očištěné hřichy. My můžeme svědčit o předivné lásce Pána Ježíše, o velké ceně, kterou platil na Golgotě, o Jeho dobrovolné a nezískatelné oběti slihotování, ale nikdo se neobrátí, pokud se nepozná jako hříšník a nečiní pokání.

Milý čtenáři, zda-li se nyní poznáš? Poznáš se tak, jako Samaritánka u studně Jákobovy? Pán Ježíš ji otevřel oči, aby nejdříve poznala svůj hříšní život. Pak ji nabídla vodu života. Proto ti pravím ještě jednou, nemá to smyslu modlit se, odříkávat modlitby, dokud nejsi ochoten odkrýt Jemu svůj hřich a činit pokání.

Boží Slovo nám praví jasné: „Kdo přikrývá přestoupení svá, nepovede se mu štastně, ale kdo je vyznává a opouští, milosrdenství dojde“ (Přísl. 28:13).

Jeden muž hříšil a celý národ je za tento hřich brán k odpovědnosti. Dával svatý a spravedlivý Bůh vinu Jozuovi za tajný hřich Achana, o kterém Jozue nic nevěděl? Ano. Následky hřicha postihly všechny. „...smlouvou mou přestoupili.“ (Jozue 7:11). Ačkoli jen jeden muž zhřešil, byl celý národ považován za vinný tak dlouho, až odkryl hřich a potrestal viníka. Bůh to s člověkem míní vážně! „Nemysli si, že Bůh bude oklamán, neboť cožkoli rozsíval by člověk, tot bude i žít!“ (Gal. 6:7). Na celiou armádu byla uvalena kletba a oni ještě ztratili 36 válečníků. Znepokojený národ. A později, když umřel Achan, byli jeho synové a dcery pobiti jako by spolu s ním hřešili.

Jozue měl učinit bezpečnostní opatření, aby byl splněn Boží příkaz. Národ měl znát tento Boží příkaz. Každý jednotlivec měl dbát na sebe a svou rodinu a na své sousedy. Pak by byli všichni jednali správně a Boží kletba pro hřich by nebyla postihla izraelský národ. V takových případech nemůžeme říci s Kainem: „Mám já být strážcem svého bratra?“ Ne, tak se nemůžeme Božím požadavkům vyhnout! Bůh žádá od každého člověka složení úcty života a každého běre k odpovědnosti.

Bude nám to připadat nesrdečné a kruté, že Bůh nechal i děti Achanovy kamenovat a jejich těla za hřich otce spálit. Ale ptejme se. Jak mohl být babilonský plášť, dvěstě lotů stříbra, tyč masivního zlata, ukrytý uprostřed stanu v zemi? I když se děti Achanovy na této věci nepodílely aktivně, věděly o tomto činu svého otce. Když trpíme hřich u těch, za které zodpovídáme, když jejich hřichy přehlížíme, ignorujeme, když se nepostavíme jasné proti činění hřichů, pak jsme za ně odpovědní. Celý národ izraelský trpěl pod kletbou skrytého Achanova hřihu.

Proč nemáš vítězství v životě? Proč ti to neklape v zaměstnání, ve škole, ve tvých plánech? Je snad ještě u tebe skrytý hřich, který jsi dosud nevynalezal Bohu? Nemáš snad odvahu postavit se rozhodně proti hřichu v tvém okolí? Chceš být šťasten? Pak dej věci do pořádku. Číň pokání! Vyznej své hřichy Pánu, jehož krev obmývá každý hřich.

A to platí, můj milý bratře a sestro, i pro tebe. I po obrácení můžeš vykonať nějaký hřich, který pak znepokojuje tvé svědomí. Nečekej, vyznej je Pánu. Čím dříve, tím spíše budeš mít pokoj a radost plnou a plné štěstí.

Z něm. přel. J. B.

Smrt si prý přišla pro nějakého muže. Na jeho velkou prosbu však od něho odešla se slibem, že před druhým příchodem mu dá trojí výstrahu.

Léta minula, až konečně smrt přišla po druhé. Muž se však velmi zalekl a vymlouval se: „Vždyť jsi mne nevarovala před svým příchodem, ač jsi mi to slíbila.“ — „Jak to?“, odpověděla smrt. „Tvé oči pozívají zraku, vlasy ti zešedivěly a záda se ti ohnula. To byly mé výstrahy, které jsem ti poslala před mým příchodem. Nyní jsem zde, abych učinila po právu.“

Podobným způsobem Bůh mluví ke každému, aby se připravil na hodinu, o které neví. Buďte hotoví!

Vybráno

5 MINUT PŘED SMRTÍ

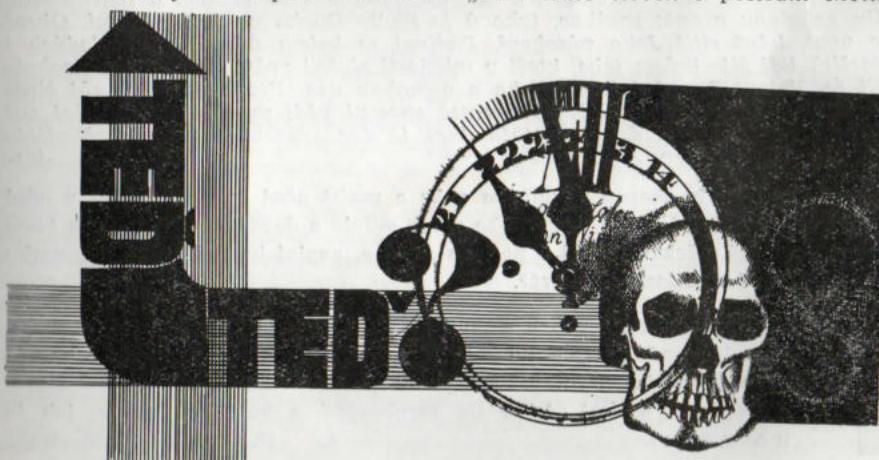
J e tomu možná více než 20 let, kdy jsem poprvé četl zajímavý příběh kazatel Moodyho. K tomuto Božímu muži jednou přistoupil mladý člověk s otázkou: „Kdy stačí, abych se obrátil?“ „Pět minut před smrtí,“ zněla odpověď. „Ale...“

Ano, pomyslel jsem na lotra, umírajícího vedle Pána Ježíše na kříži. Tomu stačilo uvěřit v Pána Ježíše několik hodin před smrtí. V smrtelných bolestech uslyšel slova Ježíše: „Amen, pravím tobě, dnes budeš se mnou v ráji“ (Luk. 23:43). Je toto možné zevšeobecnit, nebo je to spíš výjimka?

V časopise Bratrská rodina byl v minulém roce (č. 4–6) uveřejněn zajímavý článek „V předsíni smrti“, v němž autor popisuje své dojmy z nemocnice. Svědčí o spasení mnoha lidem, těžce nemocným, umírajícím a výsledkem?

„Ukázalo se, že 30 percent lidí ve věku do 50 let bylo ochotno slyšet něco o Pánu Bohu a cestě spasení. Z těch, kteří byli starší nad 50 let, jen 17 percent se nechalo oslovit. Mnozí z nich zřetelně cítili bližící se konec života a vůbec je nezajímala otázka, co bude s nimi dál. Často jsem zaslechl z úst starých lidí slova: „Mně je všechno jedno“. Někteří mne odmítli se slovy: „Nemluvte mi nic o Bohu...“

Když mi bylo lépe, dali mne na pokoj k těžce nemocnému. Po tři večery jsme hovořili nad Božím slovem o záležitostech lidské duše a o Boží lásce, která pro každého člověka připravila v Ježíši Kristu spasení. Dotyčný se zájemem poslouchal. Ukázal jsem mu na to, že potřebuje osobně se modlit a prosit za Boží slitování. Jeho odpověď byla jen slova: „Snad Pán Bůh dá... kdyby jen Pán Bůh dal“. Nikdy se nezmohl na volání: „Pane Bože, slituj se nade mnou!“ Čtvrtý večer upadl do agonie. Už jsme nikdy víc spolu nemluvili o spasení. V duchu jsem se ptal sama sebe: „Proč tento člověk v poslední chvíli



nevolať jako lotr na kříži o milost?" Pochopil jsem. Nemohl. Necítil tíhu viny, neměl ode Pána probuzené svědomí, vězel tak hluboko v moci hřicha, že už nenalezl z něho cestu. Uvědomil jsem si, jak je to strašné končit svůj život bez Pána Ježíše a odebrat se na věčnost nesmířen s Bohem...

Navštěvoval jsem několik pokojů, kde byli umírající lidé. Neobyčejnou zkušenosť jsem prožil na pokoji číslo 9. Oba pacienti dožívali poslední dny svého života. Každý se tomuto pokoji vyhýbal – bylo zde cítit blížící se smrt. Když jsem se postavil mezi obě postele umírajících a začal k nim hovořit, měl jsem dojem, že mám před sebou lotry na kříži. Oba slyšeli nabídku Boží milosti a odpustění hřichů. Ten po levici už nemohl ani mluvit. Jeho obličej ale kynul radostí a blahem, když slyšel záchrannou zvěst. Já cítil, že rozumí „Já jsem byl hostinským, v životě jsem nikomu neublížil a v čem jsem se narodil, v tom zůstanu“. Na víc se nezmohl. – Ano, člověk dovede až do poslední chvíle Pánu Bohu vzdorovat a myslí si, že musí přijít do nebe, když nic zlého neudělá.

O podobných zkušenostech by mohli vydávat svědec mnozí bratři a sestry. Tatínek mi vyprávěl, jak u nich v obci, kde vyrůstal, žil muž, který se velice protivil Božímu slovu a nenáviděl věřící lidi. Byl v nejlepším věku, když náhle těžce onemocněl. Po několika týdnech těžké nemoci si pozval ke svému lůžku tatínka i další bratry. Chtěl slyšet o Boží lásce a milosti, zjevené v Pánu Ježíši. Chtěl znova slyšet to slova, která dříve odmítal a posmíval se jim. Několikrát ho bratři navštívili, ale z jeho rtů slyšeli hrozná slova: „Jíž je pozdě. Pro mne není spasení. Jdu na věčné odsouzení!“ S těmito slovy a v těžkých bolestech odcházel na věčnost.

Pět minut před smrtí stačí se obrátit. Ale...! Moody pak rozmlouval s mladým člověkem dále. Myslíš, že budeš vědět, kdy máš 5 minut před smrtí? Myslíš, že Duch Boží promluví k tobě právě v té chvíli, když se celý život budeš Bohu a Jeho slovu vzpírat? Myslíš, že budeš mít ještě příležitost volat k Němu o slitování? Myslíš, že tě budou ještě poslouchat tvá ústa? Ano, stačí pět minut před smrtí vyznat Pánu Ježíši svůj hřich a prosit Ho o smilování. Tvé spasení nezáleží na skutcích, pouze na Boží milosti. Ale... „Dnes uslyšíte-li hlas jeho, nezavrzujete srdcí svých“ (Žid. 4:7). Dnes je den spasení. Dnes tě Bůh volá, proto neodmítej. Možná, že zitra bude již pozdě.

Chci se na závěr obrátit hlavně k mladým lidem, dětem věřících rodičů. Možná, že si sami v sobě říkáte: „Mám ještě čas obrátit se. Chci ještě užít svět. Vím, jak mám činit pokání; když bude v mé životě zle, snadno to dokáži.“ Nevěřte tomuto hlasu. Pokání nelze naordinovat. Obrácení si nemůžete načasovat. Čtěte si Jana 3:1–8. Tak, jako vítr se zvedne a pocítíš jeho sílu najednou a opět zanikne, takový je i vliv Ducha na tvé svědomí. Obrat se nyní, když cítíš Jeho působení. Podívej se kolem sebe. Kolik mladých i starších lidí žije kolem tebe, kteří v mladosti slyšeli zvěst evangelia a neobrátili se. Vstoupili pod jařmo hřicha a nemohou ven. Prožívají celý svůj život bez Krista přesto, že o Něm i v cestě spasení vědě mnoho. Neodkládaj své obrácení na pozdější dobu, protože dnes je den spasení. Zítra možná přijde Pán pro Svou církev. A co bude s tebou?

–jos-

Pravda je dcerou pokojného nebe a prchá před lomozem vášní a před svárem. Kdo však ji z celého srdce miluje a dovede zapřít sebe, k tomu zavítá, překvapí ho i v noci ve spánku, naplní ho radostí až do morku kostí a rozjasní jeho tvář.

Kdo nechce věřit v Krista musí si vědět rady, jak se bez Něho obejít. Ty a já se však bez Něho neobejdeme. Potřebujeme někoho, kdo by nás pozvedl a držel pevně v životě, kdo by nám vložil svou ruku pod hlavu, až budeme umírat. A to On svrchovaně a všechno dovede, jak je o Něm psáno.

M. Claudius (1740–1815)



Ž

Adný z lidí zde na zemi ani z části nepochopí, jak Pán Ježíš trpěl cestou na Golgotu. Jeho duše byla „smutná až k smrti“ a přece v kruhu těch, které On miloval a to **do konce miloval**, byli někteří, kteří Mu způsobili občerstvení a posluštu na této cestě utrpení.

1. **Marie z Betanie**, jejíž srdci bylo Pánu cele oddáno a která toužila svoji lásku k Mistru prokázat, přišla a pomazala Pána drahou mastí. Možná, že potřebovala dlouhý čas k nabytí drahé masti pro svého milovaného Pána, masti, již iž získat jenom po kapkách s velikou námahou. Ona nechápala dosah svého činu, z lásky k Pánu dala Mu to nejkrásnější, co vlastnila. Pán znal cenu jejího činu a odhaluje skrytý symbol, když říká: „Ku pohřbu mému to učinila“ (Mat. 26:12). On kárá své učedníky, kteří bez pochopení její čin lásky ponižují a zálivají ji ho, jako by nesprávně jednala a zastává se jí: „Dobrý zajisté skutek učinila nade mnou“. Ona pomazala toho, který byl Králem i Knězem, ale zde na zemi se Mu nedostalo ani uznaní, ani pomazání od lidí. Po dokonalém díle vstoupil jako nejvyšší kněz „s vlastní krví do svatyně svatých“. Pán korunoval tento vzácný čin Marie slovy: „Amen, pravím vám...“ (Mat. 26:13). Jak vzácný musel být tento čin lásky pro Spasitelovo srdce, Jehož obličej byl obrácen na Golgotu, aby zemřel za naše hřichy! Jak muselo jásat radostí Jeho srdce, když víděl, že Jeho lásku způsobila v srdci slabé ženy takovou ozvěnu a byla prokázána právě ve chvíli hrozného činu Jidášova, když zrazuje Mistra za třicet stříbrných (třetina ceny drahé masti).

2. Když se pak blížily velikonoce a učedníci se tází: „Kde chceš abychom připravili?“, ukazuje jim Pán cestu, kde už bylo připraveno velké večeřadlo: „...tam připralte!“ (Luk. 22:7–13, Mar. 14:12, 16). V onom místě byl muž, kterého srdce tlouklí pro Pána, který snad jako Nikodem neměl odvahy otevřeně se postavit po bok Ježíšovi, jehož srdce však bylo naplněno touhou: „Ó, kdyby Pán, který nemá, kde by hlavu sklonil, přišel do mého domu a zde se svými učedníky slavil hod beránka!“ V důvěře, že Pán, který zná srdce každého, vyplní i jeho zádost, připravil večeřadlo. Pán ho nezklamal! Jak občerstvující to muselo být pro Pána, vědět, že v onom městě má oddané srdce a to v době, kdy už byl vydan mandát o jeho zjímání, (Jan 11:57) a všechny dveře se pro něj zamýkal. Tento nejmenovaný muž měl svůj dům pro Něj otevřený a připravený – měl péči o Něj a smysl pro Jeho touhu slavit hod beránka.

3. Ale i skupinka těch dvanácti byla pro něj posilou a potěšením. Hledě na ně, říká: „Vy pak jste ti, kteří jste v mých pokuseních (zkouškách) se mnou zůstali“ (Luk. 22:28). Něco hlubokého se skrývá v těch slovech, co pronikalo Spasitelovou duší, když hleděl na ten malý kroužek dvanácti, kteří s ním po tři a půl roku chodili a sestrali. Nesmíme nikdy zapomínat, že On byl **pravý člověk**, který cítil utrpení a bolest, taktéž lásku svých učedníků, která Jeho srdci byla

vzácná, i když věděl, že nyní v hodině moci temnosti. Ho všichni opustí a rozutekou se. Nikdy jim to Pán po svém zmrtvýchvstání nepřipomínal. Dokazuje pravdivost svých slov: „Hříchu jejich a nepravosti nevpomenu více.“

4. Nyní ale přišla getsemanská hodina a o ni říká Pán: „Aj, přijde hodina, anobrž již přišla, že se rozuteče jeden každý k svému a mne samého necháte. Ale nejsem sám, nebo Otec se mnou jest“ (Jan 16:32; 1. Moj. 22:6, 8). Tam, v Getsemane Ho nemohl nikdo z těch Jeho posilnit, ale **Otec byl s Ním** a k němu vznáší Pán svůj hlas: „Otče můj, je-li možné, nech mne pomine kalich ten, ale ne jak já chci, ale jak Ty chceš“. Unavení učedníci nepochopili slova Pána, když On žalostně říká: „Tak-liž jste nemohli jediné hodiny bdít se mnou“ (Mat. 26:39-40)? Při utrpení, kterým procházel Pán v Getsemance, kde Jeho pot, padající na zem, se podobal krupějím krve, nemohl Mu poskytnout posilu nikdo z lidí. Ale Otec nenechal svého milovaného Syna bez posily, uprostřed tak těžkého zápasu. **Anděl**, poseł nebeské říše, v níž předvá Otec, Mu přináší posilu. Jak podivuhodná skutečnost! Pod jejím vlivem neze, než se hluboce kořít a velebit Boží lásku!

5. Pána zjimali, posmívali se Mu, plivali, bili a nakonec Ho přivlekli před Piláta. Množství zástupů kolem Něho se bouří a křičí: „Pryč s Ním!“. Ti Jeho Ho opustili, zapřeli a rozutekli se. V této opuštěnosti, ponechán běsnícím Židům, náhle přichází posel z domu Pilátova. Protlačuje se skrz zástupy lidí, aby přinesl své poselství Pilátovi. Pilát už sedí na soudné stolici. A nyní se mu dostává **zpráva jeho ženy**: „Nic neměj činiti se spravedlivým tímto“ (Matouš 27:19). Slyšel Pán, který stál před soudnou stolicí, tato slova? A i když je neslyšel, On, který všechno věděl a sám každé srdece znal, veděl o tom poselství, kterým se Ho zastává pohanská žena, a to ve chvíli, kdy opuštěn od svých učedníků trpí od Židů. Tato slova jistě posilnila Jeho duši jako balzám. Žena. Žena Jeho soudce se Ho zastává a to ve chvíli, ve které se žádná ústa neotvírají pro slovo lásky a nebo pro Jeho obhajobu. Jenom křik ze všech stran „Ukřížuj ho!“ zaznívá v Jeho duši. Uvidíme jednou ženu Pilátovu u Pána? Jsem přesvědčen, že ano!

6. Na cestě na Golgatu nesl nějaký **Simon Cyrenenský** Jeho kříž. V odpovědi na článek „Lékaři o Golgotě“ jsem se tohoto bodu již dotkl — že svým jednáním dal najevo, že s celým tím dějem nesouhlasí, což vzdilo pobouření zástupů a donucení nést kříž Pána Ježíše. Zde však chceme upoutat naši pozornost na zcela jinou stránku. Pán Ježíš nemusel sám nést tíhu kříže z Jeruzaléma na Golgotu. Dovedeme si představit, jaké občerstvení a posilu toto způsobilo v duši našeho drahého Pána? Štastný Šimon! On to mohl učinit, aniž v tu hodinu pochopil velikost výsady, které se mu dostalo.

7. Pak se nám líší scéna pod křížem. Jan se dostavil pod kříž svého milovaného Pána, s ním Marie, matka Ježíšova, a jiné ženy. Jak osvěžující a radostné to muselo být pro Pána, když spatřil **drahé tváře těch**, kteří po celou cestu Jeho putování byli s Ním. Nyní i pod Jeho křížem, uprostřed surového, nenávistí naplněného zástupu, je nalézá Jeho oko. Jistě byli v této chvíli pro Něj posilou a potěšením **Jeho srdce**.

Přes nepředstavitelné utrpení této těžké hodiny prokazuje Své ^{matce} Svou laskavou péči o ni. On znal omen „meč, který pronikal její duši“. Svouče ji péči Svěho učedníka.

8. Z hluku posměvačů a rouhačů se prodírá **hlas lotra** k uchu Spasitelovu: „Tento nic zlého neučinil!“ Dříve i On souhlasil s ostatními, kteří se Pánu posmívali (Mat. 27:44). Uchvácen a přemožen odpouštějící láskou toho, který visí po Jeho boku, obrací se jeho srdce k Němu s prosbou: „Paně, rozpomeň se na mne, když přijdeš do království svého!“ Jak bylo pohnuto Ježíšovo srdce tou prosbou! „Z práce duše své uzrel ovoce“ (Iz. 53:11), které šlo s ním do ráje a to v té hodině, ve které Bůh dokonal Svůj soud nad hříchem na Pánu Ježíši. Mohlo se Mu dostat většího občerstvení v hodině Jeho nejhľubšího utrpení a pojnení?

„Dokonáno jest!“, slyšíme, jak zvolal Pán — dokonáno to těžké dfo! On předává Svého ducha do rukou Otce. **Rímský centurio** potvrzuje svědectví ženy Pilátovy: „Jistě tento člověk spravedlivý byl“ a vyznává před svými žoldnéři, že to byl Syn Boží (Luk. 23:47; Mat. 27:54).

Pak spatřujeme laskavou péči těch Jeho po Jeho smrti. **Josef z Arimatie**, onen tajný učedník, vystupuje nyní otevřeně, veřejně a přenechává Pánu svůj vlastní hrob. A **Nikodém**, který kdysi v noci přišel k Ježíši, nese smíšen mirry a aloes okolo sta liber. A vidíme **ženy**, které nakoupily vonných věcí a brzy ráno se dostavily k Jeho hrobu. Na nic z toho všechno nezapomene Pán! Na věčnosti spatříme, jak vzácné bylo Pánu všechno to, co naše nedokonalá láska pro Něj učinila!

On také vidí naši lásku k Němu, která nás shromažďuje k dodržování Jeho slova: „To číňte na mou památku!“.

Z němčiny přeložil a upravil E. Kurzawa



Křesťan rodina



OTEC A MATKA

Úloha, kterou mají otec a matka pro dítě, je rozhodující pro celý jeho budoucí život, neboť lidská svébytost — něco mezi přirozeností a duchem — dostává odtud svůj svěráz.

O tom jsme se zmínili v prvním odstavci všeobecně; teď bychom se chtěli zabývat podrobněji vlivem otce a matky.

Matka znamená především bezpečí. Víme, že lidské dítě v poměru k mladým ssavcům přichází na svět ještě nehotové. Označili je proto jako „fyziologické nedochůdce“. Tím znamená mateřská láska v prvním roce života v určitém smyslu pokračování těhotenství mimo tělo mateřské. Sedmiměsíční nedonošenci potřebují bezpodminečně inkubátoru, aby zůstali na živu. „Devítiměsíční nedonošenci“, jak bychom mohli normální dítě označit, potřebuje bezpodminečně mateřskou něhu a bezpečí, aby se mohlo zdárně rozvíjet. Není to luxus, není to sentimentalita nebo rozmazenost, nýbrž je to absolutně životu potřebná.

Ovšem, že tato něha není samoúčelná. Její poslání záleží v tom, aby dítě vedle pozvolna k samostatnosti. Můžeme tedy říci: smysl mateřského úkrytu (poskytování bezpečí) tkví v tom, aby se uměl sám zrušit. Čím lépe matka dítě vychová, tj. čím dokonalejší pocit bezpečnosti mu poskytla, tím dříve se stává dítě samostatné. Mnohé matky mají s tím velkou práci, aby to pochopily. Chtěly by, aby jejich dítě zůstalo věčně „malé“ a apeluji stále na jeho citovou stránku, aby zůstávalo v jejich bezpečí. Jsou z nich pak děti, které se neumějí v 10 letech samy vykoupat a v 15 letech neumí usnout, když je maminka nepřikryje. Je to sice dojemné, ale stanou se z nich neuroticci a nesamostatní lidé, kteří nakonec vůči matce vystoupí velmi prudce, a jak se tomu potom říká, „nevěděčně“.

Mateřské bezpečí je půda, v které klíčí sémě a vyrážejí první kořeny. Ale rostlina směřuje k nebi a neprokazujeme jí žádnou službu, když ji stále přikrýváme hlinou ze strachu před chladem. Tak zůstávají kořeny člověka sice v mateřské půdě, ale

druhým pôlem smiera k nebi a nemáš mu v tom brániť.

Na této cestě k volnosti (svobodě) potřebuje však dítě zatím ještě vedení, a to je úloha otce. Prvním krokem z mateřského náruče vykročí dítě do náruče otcovy; on je ujme za ruku a pak začínají spolu chodit. Podnikají spolu objevné cesty, řežou spolu pišťalky z vrbového proutí, stavějí chatu v lese. Otec učí dítě zákony světa: „To nesmíš dělat, a toto je zakázáno. Když uděláš toto, bude následovat ono.“ První rozumový (duševní) návod, obdrží dítě od otce a pokládá jeho slova za bezpodmi-nečné pravdivá.

Když je dítě opravdu schopné lásky, pak obětuje otci svou vlastní vůli, nebo zvláštní zálibu: zřekne se zapovězeného ovoce nebo zlého kousku, aby nevypadlo z lásky rodiče. Později ke konci školního věku si dítě přivlastní mravní zásady otcovy, „ztožňuje se s otcem“. Nevnímá např. hlas svědomí jako hlas otce, nýbrž jako svůj vlastní.

Tak se mění postupem dětských let vliv otcovského vedení a má vlastně taky ten smysl, aby se stalo během času zbytečným. Konečný výsledek výchovy není v tom, abys z dítěte učil tvora stále poddajného, abys mu „zlomil vůli“ a vštípil mu pro celý život respekt ke každému druhému a k „vrchnosti“. Naopak, zralý člověk má být samostatný, má být pánum své vůle, nemá mu impnovat žádný druh vrchnosti. Otec má dovést dítě tak daleko, aby bylo volné = svobodné, tak, jako je otec svobodný, totiž svobodný v tom smyslu, že je jako otec poddán Bohu a jen Jeho poslušný. Má to být takové, že při ukončení výchovy mohou otec a syn hovořit spolu jako přátelé i když jsou zcela rozdílného názoru. Když syn otce přeroste a může ho

OČISTĚNÍ

Dr. Lyall, misionář v Číně, byl osloven jednou ženou těmito slovy: „Dejte mi trochu toho vašeho léku na čištění úst.“

Když se misionář zatvářil udiveně, vyprávěla sama: „Má sousedka byla ve vaší nemocnici celý měsíc. Před tím, než šla do nemocnice, užívala hrubých a ošklivých slov, když se s někým nepohodla. Nyní nikdy nepromluví špatného slova. Proto i já si chci tak vyčistit ústa.“

Jestli krev Pána Ježíše očistila naše svědomí, nemá to znamenat také čistá ústa?

Vybráno

poučovat, je to nejkrásnější. Pak může být otec právem hrdý.

Oba tyto pôly výchovy – bezpečí a vedení – které jsou samozřejmě oběma rodičům společné, ale z nichž zílešněje matka převážně první a otec převážně druhý, určují dalekosáhle celé chování člověka.

Po celý život dříme v člověku určitá touha po mateřském bezpečí, po „matce zemi“ a jejích tajemstvích. Nejstarší náboženství bylo náboženství země-matky; sahá přes kult „Velké matky“ ve starověku až k dnešnímu uctívání madony. Zádná theologie na tom nic nezmění. Jako protějšek ukazuje otcovský pól na cíl cesty. Mateřské bezpečí člověk kdysi měl, patří k jeho osobní minulosti, po které touží zpět. Ale ještě nikdy nebyl na takový způsob u otce; touží po něm, po ještě neznámém. Otec je mimo něj, nad přirozeností a někdy dokonce, podle dané okolnosti, i proti ní. „Kdož by hledal život svůj zachovati, ztratí jej.“ Ale otec a matka jsou jen zástupci, podobenství. Za otcem poněmáhle objevuješ nebeského Otce, stvořitele nebe i země, za matkou to, co je protějšek Boží – stvoření. Stvoření je člověku blížší, do něho vniká nejprve; Bůh zůstává tajemstvím pro věčnost.

Pro vnitřní rovnováhu člověka má nesmírnou důležitost, aby obě tyto funkce otce a matky spolu harmonovaly, aby jedna druhou nepotlačovaly a nestály proti sobě nesmírtečně. K tomu rozhodně přispívá manželský soulad. Je však také důležité, aby se rodiče neobávali přiznat svým odrostlejším dětem ke svým chybám, aby ony nesetrvávaly v uctívání pozemských rodičů, ale věděly, že jde o Boha. „Ale když přijde dokonalost, pomine vše, co je častečné.“ (1. Kor. 13:10)

Připravila D. Z.

CO ŘÍKÁ KOMENSKÝ . . .

Dnešním neurotikům?

„Nemoci ducha (mysli) jsou zátěže (vitia), které přinášejí nepokoj nebo bolest. Mysl roznácející nemoci jsou špatné chtíče, přílišná zádostivost světa, jídla, pití, pohlavního styku, majetku, přílišná zvědavost a přílišná touha po vynáknutí. Jejich pravá jména jsou: sebeláiska, nemírnost, chlístnost, zvědavost, žádostivost, lakovitost, přílišná ctižadost.“

„Spěchej pomalu! Všeliké kvalitování toliko pro hovado dobré jest... Tolik je přece jasno, že se vše děje dobrovolně a bez násilí, cožkoliv se přirozeně vyvíjí, rodí a utváří.“

(Vševýchova)

Všem ctižádostivcům?

„Chceš-li být králem, dám ti království – kraluj sám sobě! Chceš-li být filosořem, dám ti zdroje světla – poznávej sebe sama.“

„Nikdo vpravdě nemá svobodu, jestliže sebou samým nevládne! A tak zase chrabry ten, kdo spíše sebe než kdo přepevně skály drtí.“

(Vševýchova)

Pro stýskavé?

„... tento list obsahuje i lék vhodný pro jeho nemoc. Tomu nezbývá než důrazně domluvit, aby se vyzmúžil a přestal si marně stýskati a konečně už pochopil, že každý ze zbožných lidí má v tomto životě svůj očistec a nadarmo si přeje, aby z něho byl vytržen.“

(Z dopisu Pavlu Stražkovskému)

Pro rodiče?

„Strom neštěpovaný štěpného ovoce nesníž, protož se prv o to statratí bylo, dokud strůmek byl malý, dokud bylo štěpovati, ohýbat, rovnati, přimíti a nebyl by tak křivě srostl. A poněvadž tak mnozí kázně zanedbávají, co div, že svévolná, divoká, bezbožná všude chasa roste, Bůh se dráždí a pobožní rmoutí.“

(Informatorium)

„Ne násilí... docházel k tomu, aby nařízované kázně a trestů nebylo třeba – a tak třeba smysly život příjemně pastvou na věcech a nezatěžovat přílišným množstvím dojmů!“

„Při trestech opatrnost, moudrost, umírněnost – ne zuřivost, ale lásku!“

(Vševýchova)

Studentům?

„Bůh nám daj tři knihy: první – viditelný svět, druhou – člověk sám k božímu obrazu stvořený, třetí – Svatá Písma... První mají všichni na očích, druhou v srdci a třetí nechť prohlížejí očima a v srdci nosí!“

(Cesta světla)

Vůdcům?

„Theologie, filosofie a státnictví jsou dokonalé, dávají-li svědomí, myslí a lidským společnostem klid a pocit šťastné bezpečnosti.“

(Všenáprava)

Našemu národu?

„Tobě, národe český, na rozžehnanou požehnání vyhlašuji od Hospodina ... abys zůstával ratolestí rostoucí podle studnic... Živ buď, národe posvěcený v Bohu, neumírej, muži tvoji ať jsou bez počtu.“

(Kšeft)

Připravil Kk

VZÁCNÉ VÝROČÍ

15. listopadu 1970

vzpomíná celý kulturní svět třisté výročí smrti „Učitele národů“ — Jana Amose Komenského, muže, který je právem považován za jednoho z největších velikánů, které kdy lidstvo mělo. Nás významný historik František Palacký o něm poznámenává: „...k tomu i příroda uděila jemu hojně darů svých nejuštětilejších: mysl jemnou a jasnou k učení chtivou, cit živý a huboký, srdce vroucí důvěrou a láskou k Bohu i k lidem, a vůl jak snažnou a činnou, tak i stálou a neohrozenou. Ale jako by osudu lito bylo té štědroty jemu prokázané, tak již od dětinství svého všelikými nehodami střhan a svršán byl, že celé životy jeho podobá se plavbě na moři bouřlivém, kteréžto ztroksení každý koráb, na který se mu bylo utéci, posléze teprv v západních světa končinách ve hrobě jemu pokoje doprálo.“

Ano, jak bohatý, pohnutý život, naplněný mravenčí plísi, neslychanými oběti, strázněmi a zklamáními — ale přece vždy vítězný nad všemi neúspěchy velikou vlivu v příchod nového, krásnějšího světa!

Jako milující manžel zakoušl podvákrát rozbití svého rodinného štěstí — jednou ve Fulneku, podruhé v Lešně ...

Jako horoucí vlastenec musí prožít ztrátu své milované vlasti navždy a stát se exulantem, musí zakusit marnost veškerých obětí, které přinášel pro svou vlast a pohrbít všecky své naděje na návrat... Jako pedagog musí prožít naprosté nepochopení svého geniálního plánu na vytvoření nového člověka, hodného svého jedinečného poslání...

Jako vědec vidí dílo své mravenčí čtyřicetileté píle a svou knihovnu — své největší bohatství — v plamenech...

Jako hlasatel míru je vystaven snad nejvíce ze všech šílené nesmyslosti nenávisti, násilí, váleček a ničení...

Jako budovatel všeho krásného musí ustavičně bloudit v troskách a rumištích, aby nakonec, jako nemocni, zklamáními a bolestmi uštvaný stařec vypil až do konce kalich nevděku, závisti a nenávisti od těch, jimž v životě jen dobré prokazoval...

a zůstal posléze jako filosof se svou geniální koncepcí organizace spojených národů s mezinárodním rozhodčím tribunálem a poradním sborem nejvzdělanějších a nejuštětilejších lidí v čele, koncepcí jednotného světového jazyka vedle mateřtiny a mírovým řešením všech problémů... zcela osamoceným, nepochopeným sňlkem právě proto, že tak daleko předstihl své současníky, ba ještě dnes i nás...

Kde bral svou úžasnou moudrost a sílu, trpělivost a vytrvalost, svůj nezdolný optimismus? Sílu, v níž překonal všecky životní tragédie a zůstal kladný, konstruktivní — zůstal neochvějný v lásce k člověku?

Nechme ho samého mluvit:

„...pravdat jest, že svět zlý pokoje nedá, co na vzdoru a na posměch můž, činí, šklube, trhá, házi, plije, nohy podráží... jakož jsem mnoho příkladů viděl a poznal, že se to z nařízení nejvyššího Pána děje, aby kdo zde dobří býti chtěj, kuklu a vunce nositi museli, protože způsob světa tohoto to s sebou nese, aby co u Boha moudré jest, světu pouhým bláznovstvím bylo... ale však viděl jsem, že dobrí toho nic nedabají, nýbrž radují se v tom, že svět jako před smradem před nimi nos zacpává, jako od ošklivosti od nich oči odvrací, jako blázny jimi zhřdá, jako zločince odpravuje. Nebo to heslem svým, po němž se poznává, že Kristovi jsou, býti pravili, světu se nelisbiti, a kdo křívdu veselí snášeti neumí, že plně ještě ducha Kristova nemá...“

Ba i tomu jsem vyrozuměl, že čemu svět štěstí a neštěstí, bohatství a chyboda, poctivost a potupa říká, tito praví křesťané o tom rozdílu jmen ani slyšet nechtí, pravice, že všecko dobré, šťastné a prospěšné jest, cokoli z ruky Boží přichází. Protož se ničím nekormoutí, v ničem nerozpakují a nekroutí — buď že panovati neb sloužiti poroučíš, buď rozkazovati neb poslouchati, buď učiti jiné neb se od jiných učiti, buď hojnou mít nebo nouzi trpěti — vše jemu jedno: s jednostojnou tváří půjde, jen aby se Pánu Bohu líbil, péči maje.“

„Aniž toliko prostý pokoj v křesťanech pravých přebývá, ale ustavičná radost a plesání, kteréž se v srdcích z přítomnosti a z čitedlnosti Boží lásky stále rozlévají. Nebo kde Bůh jest, tuť i nebe, kde nebe, tu radost věčná, kde radost věčná, tu člověk neví, čeho víc žádati. Stín jest žert, smích a všeliká radost světa proti radosti této, jenže toho nevím, jakými slovy vymluviti aneb navrci... a tu jsem porozuměl, co to jest, což mnohé ze svatých Božích časem pudi, aby čest, přízeň lidskou, statek a jméně své tak chtivě od sebe házeli, jednostojně hotovi jsouce svět ten, i kdyby jejich celý byl, od sebe pryč dátí. Jiní tak, aby tělo své do žalářů, pod bič, na smrt tak veselé vydávali, hotovi jsouce i tisíc smrtí, kdyby je svět opětovat mohl, podnikati, u vodě, v ohni, pod mečem ještě sobě prozpívajíce. O Pane Ježiši, jak ty sladký srdcím tebe okoušejičím! Blahoslavený, kdož rozumí potěšení tomuto!“

„...ozve se mi Spasitel můj Pán Ježiš a rozkošnými těmito slovy ke mně promluví: Nebojž se, milý můj, já s tebou jsem, tvůj Vykupitel, já Utěšitel tvůj, neboj se! Aj nepravost tvá odňata jest od tebe a hřich tvůj shlazen! Raduj se a plésej, nebo jméno tvé mezi těmito napsáno jest...“

„...což ty nejsi Bůh můj? Neskrývejž se již srdci mému, Kráso nejkrásnejší! Pakli mi tebe vezdejší věci zastěňují, umru, ale abych tě spatičoval a s tebou jsa více tě neztrácová. Zdržuj mne, Pane, ved mne, nes mne, abych od tebe nebloudil a neklesal. Dejž, at tě miluji milováním věčným a nemiluji vedle tebe věci žádné, leč pro tebe a v tobě, Láska neskonala! Ale což více mluviti mám, Pane můj? Ted jsem, tvůj jsem: tvůj jsem vlastní, tvůj jsem věčně. Odříkám se nebe i země, jen at tebe mám. Sebe mi jen neodpírej, dosti mám, na věky věků neproměnně dosti mám na tobě samém. Duše i tělo mé pléše k tobě, Bohu živému, ach, skoro-liž pak půjdou, abych se ukázal před obličejem tvým? Kdy chceš. Pane Bože můj, vezmi mne, ted jsem, hotově stojím. Zavolej kdy chceš, kudy chceš, jak chceš. Půjdu, kam poručíš, činiti budu, co rozkážeš...“

Zde je ten zdroj Komenského síly a vítězného života lásky a optimismu. Zdroj všeho tvůrčího a pokrovkového, co dává lidskému životu smysl — zcela jiné, nové, neskonale bohaté vztahy člověka k člověku, protože osvobozené od všeho sobectví, skepse a cynismu!

Uprostřed „labyrintu světa“ se všemi zmatky, bolestmi a trápením, která si lidé navzájem působí — má Komenský svůj „rám srdce“ — Kristovu lásku, v níž tak vysoko stojí nad vším malicherným, nízkým, živočišným, pomíjejícím. Máje srdce naplněné bázní Boží, je tichý a pokorný, uvědomuje si svou odpovědnost a tak dosahuje oné moudrosti, v níž postihuje vše a je schopen každému posloužit. Křesťan není tolíko příslušníkem nějaké náboženské organizace, ale člověkem se vztahem lásky k Pánu Ježiši. A vztah lásky k Pánu Ježiši je nemyslitelný bez osobního porozumění jeho spasitelné, obětující lásky, bez využití důsledků z Golgoty v praktické účinné lásce k blížnímu, k člověku! Křesťanství není věc „hraná“ („non picta“), ale živá věc („res viva“)! Opravdové křesťanství se projevuje duchem Kristovým (myslí Kristovou) — je projevem Kristova chování nejen v příznivých, ale právě v těch nejnepříznivějších okolnostech! Křesťanství je tedy pokojné, snášenlivé, plné účinné lásky k člověku, spjaté s životem, sloužící, pomáhající, napravující všecky rány a bolesti, jimiž lidstvo trpí!

Komenského křesťanství je plné Boží lásky — plné Spasitele, jistoty spasení v jeho dokonalém a dokonaném díle, plné radosti a blažené naděje — a proto také plné radošné služby za všechn dobu, za všechn okolnosti ve smyslu andělského plesání: GLORIA IN EXCELSIS DEO ET IN TERRA PAX HOMINIBUS BONAE VOLUNTATIS (Sláva Bohu na výsostech a na zemi pokoj, lidem dobrá vůle).

Tato slova zazněla, když se Pán narodil. A tato slova zní dodnes z života a díla jeho věrného svědka, který mu dal místo ve svém srdci, aby se v něm narodil a žil! Narodil se Pán Ježiš též v našem srdci? Žije v něm a roste? Je zjeven též život Ježišův v smrtelném těle našem? (II. Kor. 4:11)

Kk

Pozemský poutník,
 hledač pravdy,
 míru a pokoji uprostřed vichřic,
 nosící pochodně
 věčného světla,
 naději zářivých uprostřed tmy
 vojáku bez meče
 v válečné vřavě
 s křehkým jen perem
 ve zchromlých prstech,
 bezmocný snílku

o novém světě
 moudrých a šlechetných
 Otcových synů...

Tys přežil svou smrt
 ve smrti svých nejdražších,
 tys navždy pochoval
 v exilu vlast...

slepým tys svítil
 a k hluchým jsi promluoval...
 do dnešních dnů?

Plody tvé práce
 ti zhltily plameny,
 tvé stádce, pastýři,
 rozehnal běs...
 přátelé podali
 pelyňku čisti,
 nemoci červ
 ti rval ze hrudi zbraň,
 cizí zem tělo tvé
 přijala v klín...

Však ve vlasti pravé jsi,
 kde není blázňivých rozepří,
 kde nešlechetnost místa nemá,
 kde násilí nezvěř bouře,
 kde plameny zhouby již nepálí,
 kde nerdousí nenávist — smrt!

Vešel jsi —
 do své Pansofie tou Bránou otevřenou
 přes Labyrint světa do ráje srdce,
 Cestou světla,
 jak pravý Angelus pacis
 do Dílny lidskosti,
 věře v Nápravu věcí, poslušen
 Hlasu svého volajícího Pastýře...

Vešel jsi —
 vychován svou Velikou didaktikou
 jako Jeho „creaturarum ultima,
 absolutissima, exelentissima“
 do Jeho ovčince...

Dlív nyní tam,
 kde vládne láska a moudrost,
 věčný mír —
 On - Kristus, Tvůj Spasitel, Pán...

MEMORIAE



A odkaz Tvůj
 zde zůstal
 a semena kličí...
 Nám zdroj Tvého zářného
 příkladu znám!
 A věříme,
 že ještě nadejde čas,
 kdy nové zástupy šlechetných
 ctit budou vše,
 cos konal sám
 a snil a věřil,
 večs' doufal,
 čemus' žil!!

Kk

JEDNOHO JEST POTŘEBÍ TOTIŽ VĚDĚTI, ČEHO JE ČLOVĚKU POTŘEBI

v životě, v hodině smrti a po smrti, což zbytečnostmi světskými znavený a k jednomu potřebnému se uchylující stařec J. A. KOMENSKÝ v 77. roce věku svého k úvaze předkládá.

NA NEUSTÁLÝCH PŘÍKLADECH SE UKAZUJE, JAK CELÝ SVĚT TONE VE ZBYTEČNOSTECH, UMDLÉVÁ NESNÁZEMI A DOCHÁZÍ ZKLAMÁNÍ VE SVÝCH ZÁMĚRECH.

1. Člověk k obrazu Božímu jsa stvořen a věci pánum učiněn, trojím způsobem se věcmi zabývá.

Za prvé na ně hledí, aby poznal, co každá z nich jest. Za druhé na ně vynakládá práci nějakou, aby si je tak či onak přizpůsobil ke své potřebě. Za třetí jich užívá k rozkoši. To vypravuje již sama historie stvoření: Bůh štípl ráj rozkoše (Gen. 2:8) a postavil tam člověka, aby jej dělal a ostříhal ho (v. 15) a přivedl k němu všeliká zvířata, která byly stvořeny, aby pohlizeje na ně dával jména (v. 19). Z toho pak plyne, že štěstí člověka spočívá:

1. v jasném světle rozumového poznání, aby správně prohlédl rozdíly mezi věcmi,

2. ve zdárném výsledku činů, aby vytvořil stálá díla,

3. v bezstarostném užívání věci dobrých k pravému nasycení a ke klidu myslí.

2. Trojí je tedy naopak neštěstí:

I. v rozumovém poznání přelud, blud a klam.

II. V jednání nerozhodnost, chybování a vratkost.

III. V požitcích zklamání a stále se obnovující obtížný pocit hladu a žizně po předmětech naší žádosti.

Toto pak trojí (v myšlení omyly, v jednání chyby, v tužbách zklamání) potutuje se po celém lidském pokolení již od prvního člověka, praoctce našeho. Poňevadž totiž on si zasloužil, hanebně zneužív věci i sebe samého, aby byl z ráje vyhnán na zemi (pro hřich zlořečením stíženou) a za trest od rozkoší poslán k pracím v potu tváři a k trně a bodláči pro všechny dny života svého až do samé smrti (Gen. 3:17 atd.), proto my, jeho potomci, všichni musíme zakoušeti těchto trestů za hřich.

3. Jest zajisté známo, jak po všechnen věk lidé zbožnf a moudří naříkali nad tím,

1. že zmatené jsou všecky lidské věci,

2. že práce jsou plné těžkosti, ale ovoce nepřinášejí,

3. že na místě rozkoší jsou bolesti a ustavičné nepokoje ducha.

Takovými nářky naplnil nejmoudřejší ze smrtelníků, Šalomoun, své knihy, příklady pak omylů, lopot a pokání vlastní svůj život. Neboť se stěžoval, že děl Božích ani počátku postihnouti nemůže ani konce (Kaz. 3:11) a že nemohl výpátrati nižádného důvodu věci, jež se dějí pod sluncem: nýbrž čím více o to pracoval, vyhledati chtěje, tím méně že nalezel (8:17). To jediné prý nalezl, že Bůh učinil sice člověka dobrého, lidé však, do nekonečných otásek se míchajíce, planými že se stávají (7:30). Stěžoval si dále, že svými pracemi člověk nic nezískává leč únavu: neboť což křivého jest, nemůže se zpřímiti, a nedostatkové nemohou sečteni být (1:14, 15). A když se ohléhl na všecky skutky své, kteréž učinily ruce jeho (a zajisté vynikaly nad jiná díla lidí smrtelných), že viděl marnost námah svých, poněvadž nic pod sluncem nemá trvání (2:11). Marně prý tedy pracoval u výtr (5:16), poněvadž ani rychlosť nestačí k běhu, ani udatnost

k boji, ani moudrost k živnosti, ani opatrnost k bohatství, ani umělost k přízni [9:11]. Často prý se spíše naopak přichází, že práce škodí. Například, že ten, kdo přenáší kamení, urazí se jím, a že kdo štípá dříví, poraní se jím [10:9]. Konečně si stěžoval, že ani v radostech není nasycení [1:8] a že on, ač sobě dovoloval užívat všelikých rozkoší co jich (bylo možno vymyslit) a nic srdci svému neodpiral, přece tak postihl marnost všech věcí pod sluncem, že byl zachvácen onřezlostí života a všechno své jednání zatracoval [2:1, 6, 7, 8, 16, 17] a prohlašoval za šťastnější ty, kteří se ještě nenařobili a neviděli skutky zlých dějících se pod sluncem [4:3], nebo ty, kteří předčasně zemřeli se narodili. Podobné pak stesky v celém Písme najde ten, kdo bude chtít najít je.

4. A nic jiného nechtěli naznačiti mudrcové řečtí, když zahalujice filosofické zásady báchorckami, vyprávěli v též smyslu svým současným a **labyrintech, balvanech Sisyfových a radostech Tantalových**, a to právě tak pravdivě jako důmyslně. Aby se to však stalo zřejmým a abychom svým bolestem lépe rozuměli a lékům se ochotně svěřovali, hle, zastavme se trošku zde u toho smyšleného vypravování o labyrintu, o Sisyfovi a Tantalovi.

5. O labyrintu vypráví báje:

Mocný král krétský Minos měl za manželku Pasifau, ženu ohavné žádostivosti. Když pak ta vydala plod z cizoložného styku s býkem, poločlověka polobýka (zvaného Minotaurus), dal král vystavěti (prací důmyslného umělce Daidala) labyrint, t. j. budou spletitou, celou plnou nekonečně zmatených cest, síní, průchodů, výstupů a sestupů, tak, aby každý, kdo by tam jednou vešel, stále bloudil a nikdy nenašel východu. Když tam dal zavřítí onen plod manželčina břichu, poroučel pak i jiné zločince k smrti odsouzené tam poslati, aby je buď ona oblude pohlcovala, nebo aby hynuli hladem. Jedinému Theseovi (synu athénského krále) prý se podařilo vyváznouti, poněvadž se nad ním slitovala Ariadna, dcera krále Minoa. Ta totiž (na radu Daidalova) dala mu klubko nití, atd.

6. Takovou tedy báji staří vyprávěli o labyrintu. A mytologové vykládajíce ji praví, že jí je naznačen **lidský život**, jenž je tak spletitý a plný nepřekonatelných nesnází, že nikdo z lidí smrtevných nemá dosti sil, aby se z nich dostal (leč ten, koho jediný Bůh v moudrosti vzdělal). Avšak lépe se objeví její tajemný smysl, rozumí-li se **Minorem**, králem celé Kréty, králem veškerenstva, **Bůhem**; **Pasifau** pak jeho podoba, člověk. A když s tou zcizoložil pekelný býk, Satan, vzešla odtud neblahým porodem obluda **Minotaurus**, t. j. moudrost smíšená z božského a satanského semene; na povrchu jeví se něčím krásným a nebeským a má s božským podobnost, uvnitř však obsahuje cosi pozemského a šeredného, satanství samo. (Neboť bohy jsme chtěli být, ale v podobě dábelské: Bohu abychom byli podobní vševedoucnosti, dáblu se rovnajíce porušením poslušnosti). Tu král všechna, aby nás potrestal, divadlo Své moudrosti, **tento svět**, pro nás stvořený, změnil nám v labyrint: do něho jsme byli zavřeni všichni a v něm bloudíme bez konce všichni, jak je známo ze svědectví Salomouna a všech mudrců a již ze samé smutné, stálé zkušenosti. **Celý totiž svět je velký labyrint**, v němž je jiných, menších bez počtu, takže není nikoho mezi lidmi smrtevnými, aby v nějakém labyrintu nebloudil, spíše naopak, jeden a týž bloudí v několika. Kdyby bylo možno nahlédnouti **do myslí všech lidí**, viděli bychom nejpopletenější myšlenky, fantastické nejasnosti a nepřirozené okliky. Kdyby bylo možno nahlédnouti **do jazyků národů**, viděli bychom nekonečný chaos nejmateriálnějších zvuků a pojmu. Když konečně bylo možno nahlédnouti **v práce**, jimiž se všichni pod nebem zaměstnávají, viděli bychom rovněž nekonečné zmatky kruhem se v sebe zpět vracející nebo vybočující nahoru a dolů, dopředu i zpět, vpravo i vlevo...

7 A co pak Sisyfos?

Vypravují o něm, že pro nějakou nerozvážnou smělost byl odsouzen bohy k tomu, aby v podsvětí válel na horu nějaký obrovský balvan. Kdykoliv však jej dovali až k vrchu, že vždy zase spadne dolů a že jej bez konce vždy zase s novým úsilím musí vlekti nahoru. A co to znamená? Změníme-li jméno, vypravuje se nám tato báje o nás samých. Rozumíj se tím totiž přeobtížné práce, jimiž se neustále unavují ubozí smrtevníci, sotva kdy nalézájíce cíl, neboť **konec jedné práce jest vždy začátkem druhé**. Jak totiž slunce zapadá, aby zase vyšlo, a jako

řeky se stále vlévají do moře (zdánlivě to svého cíle), aby se vrátily k svému prameni a opět tekly; tak každý člověk každodenně se ukládá k odpočinku, aby opět k pracím vstal; každoročně rolník žne pole, ale je musí také každoročně osévat. A tak je tomu se vším ...

8. O Tantalovi

konečně vypravují, že pro nestřídmost (jiní praví, že pro prostořekost) byl odsouzen v věčnému hladu a žizni, takže stojí mezi nejchutnějším ovocem a u rtů maje nejčistší vodu, nemůže dosáhnouti toho ani toho, neboť obojí prchá od jeho úst.

Jak docela věrný to zase obraz osudu smrtevníků! Právě ti z nich, kteří nejvíce dychtí po bohatství, poctách nebo rozkoších nebo jiných věcech v životě žádoucích, nejvíce hladovějí a žízní, poněvadž v rozkoších a žádostech není nasycení: jedí, aby jedli; pijí, aby opět pili. Jako svrabovitý člověk se nikdy nepřestane škrábat, tak rozkošník nezná konce v rozkošnictví, ctižádostivec ve ctižádosti, boháč v hromadění bohatství; poněvadž každá žádostivost je nenasytna a trpí hladem po sobě samé. **Jako země se nikdy nenasýti vodou a jako oheň nikdy neřekne dosti** (Př. 3:11), tak je tomu i s lidským duchem ve všem tom, po čem je touhou zachvacován ...

9. Může se však ještě zvláště labyrintu užiti za obraz **vezdejšího života**, Sisyfových balvanů za obraz **smrti**, Tantalových hodů za obraz toho stavu, jenž čeká člověka po smrti. Neboť pokud žijeme, má opravdu každý z nás svůj labyrint, své to těžké starosti stále znova vznikající z jiných starostí. V okamžiku smrti jest nejdůležitější, doveďte-li kdo či nedovede odložiti břemena svého svědomí, aby našel věčný klid, nebo aby ho nenašel. Po smrti pak můžeme očekávat bude věčných rozkoší nasycení v ráji Božím, anebo věčný hlad a žízeň, když bychom byli vyloučení z ráje. Běda tomu, kdo se před koncem života nedostane ze světských labyrintů! Běda tomu, kdo v okamžiku smrti nedovede složiti břemeno břichů! Běda tomu, kdo po smrti shledá, že byl připočten k družině Tantalové!

Úryvek z knihy J. A. Komenského, kterou napsal 1. 3. 1668 jako poslední svou knížku.

Text je v původním překladu Dr. J. Ludvíkovského z r. 1920.

.....PO STOPÁCH APOSTOLA PAVLA

(Dokončení)

PERGAMON – dnešní Bergama

Pod vlivem evangelia opouštějí pořané své nádherné chrámy a Zídé v diaspoře své synagogy. Evangelium lidi získává a vítězí. Ježíš Kristus volá všechny k sobě a čini z nich živé kameny chrámu, jehož brány pekelné nepřemohou. Chrámy a katedrály musí ustoupit novému stavení Slova, onoho věčného Logos, skrze něhož a pro něhož jsou učiněny všechny věci.

Navažme však na další pozoruhodnosti v Pergamonu. Napomenuti ve sílu lidského ducha. Jejich vnější o-Zjevení Jana 2:12 praví: „Andělu kázelá krásy byla v rozporu s neřest-

křesťanského sboru v Pergamu napiš: Toto praví Ten, jenž má ostrý, dvojsečný meč: Vím, kde bydlíš ...“

Pán cirkve se představuje neobvyklým způsobem jako Ten, jenž vlastní meč. Proč toto zdůraznění? Jaký má význam a spojitost s Pergamonem?

Stojíme na pahorku Akropole. Krajinu je zalitá sluncem. V našich představách vyrůstají znova zbořené chrámy do své původní bělostné nádhery. Chrámy tenkrát představovaly lidskou dovednost, umění a obrovskou tvůrčí

nou modloslužbou rituály, kulty a démonsckými silami, které vládly uvnitř chrámu. Smutně osamělá je vždy ta vnější krása.

Náš průvodce nás však vytrhuje z přemýšlení. To, co uvádí, má souvislost s úvodním slovem k Pergamonskému sboru. Potomek královského rodu Eumenes II. měl zálibu v písemnostech, koupil kdejaký rukopis. Jeho sbírka dostoupila úctyhodné výše 200 tisíc svazků a stala se největší v řecké době. Pergamská knihovna konkurovala alexandrijské. Nemalou zásluhu měl na tom Egypt sám, když zakázal vývoz papyru do Pergamu, aby zaměnil jejich rozmachu. To dalo podnět k vynalezení nového, zvláštěho materiálu z ovčích a kozích kůží – pergamenu.

Slavná knihovna byla pýchou pergamských panovníků až do doby římské nadvlády, kdy ji císař Markus Antoninus (161–180) převezl do Alexandrie a věnoval Kleopatře. Knihovna soustředovala veškeré tehdejší vědění a umění. Nicméně byla to stále jen lidská moudrost v lidském slovo. Přes veškerou nadějnost nepřesahla moc slova svých hranic. V hledání odpovědi na poslední otázky člověka zůstaly lidská moudrost němá.“

Cesta z lázní Asklepion směrem k Akropoli.

Foto autor



Je pravděpodobné, že na tuto skutečnost navazuje Pán církve. Ví, že jeho lid bydlí v místě věhlasné moudrosti, která si čini nárok zprostředkovat poznání a věst. Ten První a Zivý má právo zasahovat a čini tak. „Ja mám meč..., mé slovo je moc a život... vím, kde bydlíš..., obrať se zavrhni modlárství..., jinak přijdu a budu bojovat m e č e m ú s t svých.“ Pán Ježíš se legitimuje „mečem úst“ a dává tím najevo, že Jeho Slovo je všemocné. Je ostré a dvojsečné, má časou i věčnou působnost, vně i vnitř. „Proniká až do rozdělení duše i ducha, do kloubů i morku a soudi myšlenky i úmysly srdece“ (Žid. 4:12). On je nade vším!

Zmínka o zastáncích učení Baláma a Mikulášenců potvrzuje, že v chrámech byli bohové uctíváni mimo jiné také nerestmi a nemravnostmi.

Z uvedeného můžeme učinit závěr, že v Pergamonu se soustřídily světovské pohanské kulty a modloslužby, spolu s tehdejšími nejpokrovějšími písemnostmi v bibliotékách. Z hlediska Božího se zde snoubila nerest a pýcha. — „Vím, kde bydlíš, totiž tam, kde je trůn Satanův.“

Naše putování Pergamonem se chýlí ke konci. Opouštíme Akropol a autokar nás převáží do blízkých lázní.

Již nás vlastně nic nepřekvapuje. Absolvovali jsme prohlídky různých kulturních, uměleckých a pedagogických středisek a přesvědčili se, že – tenkrát již všechno měli a znali. Jedeme teay a lečebných lázní...

Starověké lázně Asklepion se němou měrou zasloužily o slávu Pergamonu. Leží od něho západně jen několik kilometrů. Již vzájemná poloha obou míst napovídá, že se jednalo o jeden velký komplex. Když jsem seděl v lázních u cesty, která kdysi spojovala obě místa, a představil si je v době plné slávy, byl jsem unesen. Cesta byla dlážděná vsemi mramorem, vroubená sloupy, snad až k pa-

horku Akropole (viz obrázek). Mezi lázněmi a řekou Selinos leží málo prozkoumané římské město s divadlem pro 30 000 diváků, amfiteátem pro 50 000 diváků a dosud neprozkoumaný cirkus a aréna pro vodní hry a zápasy s krokodýly a hrochy (postaveno v prvních stoletích n. l.). Naše exkurze do maloasijských měst pro nás významných, končí. Ostatní města s křesťanskou historií nebyla v programu našeho zájezdu. Výjimku činí Sardy. Tuto metropoli Lydského království jsme však nenavštívili.

S politováním musíme konstatovat, že všechn sedm pravokřesťanských bašt zaniklo.

Lázně tvořily komplex budov, v nichž byly kolonády, divadla, knihovny, léčebná zařízení a pochopitelně i chrámy. Byly zasvěceny bohu lékařské vědy Asklepiovi, jehož uctívání vzniklo ve 4. st. př. n. l. Dosahly největšího rozkvětu za římské doby, kdy se zde léčili císařové a scházeli filosofové a učenci.

Ve zdejší lékařské škole působil jeden z nejslavnějších římských lékařů Galenus (129–199 př. n. l.). Jeho léčebné metody byly velmi pokrokové. Užíval bylinných, vodních i slunečních lázní, prováděl transfuze krve, léčil spankem a sugesci atd. Součástí léčby byly také zábavy, koncerty a divadla.

Byli jsme provázeni areálem i – dnes již jen trosekami zdí a základů s výjimkou poměrně zachovalé části náměstí a kolonády, kde stojí dodnes ještě 17 sloupů – jediných svědků zaslé slávy. Divadlo bylo restaurováno a při slavnostních přiležitostech slouží dodnes svému účelu.

Pozoruhodný je také tzv. „svatý tunel“ – 24 m dlouhá chodba obložená mramorem, která byla uměle ochlazována vodou. Pacienti procházející touto příjemnou, chladivou vzduchovou lázní do chrámu boha Telephora (Asklepiova syna), byli provázeni sugestivními hlasy kněží „Jsi zdráv, jsi zdráv, jsi zdráv...“. V prostorách jednoposchoďového chrámu byly léčebny lovně Ester (4:14). Jak aktuální slova

spánkem, kde se také dostávalo neduživým slova naděje: „polož se a bůh snu ti ukáže prostřeak proti tvé nemoci, jímž budeš uzdraven“.

Uprostřed prostranství stojí dodnes oltář boha Asklepiea – kámen s hadem, jenž je dodnes znakem lékařské vědy.

Mezi lázněmi a řekou Selinos leží málo prozkoumané římské město s divadlem pro 30 000 diváků, amfiteátem pro 50 000 diváků a dosud neprozkoumaný cirkus a aréna pro vodní hry a zápasy s krokodýly a hrochy (postaveno v prvních stoletích n. l.).

Naše exkurze do maloasijských měst pro nás významných, končí. Ostatní města s křesťanskou historií nebyla v programu našeho zájezdu. Výjimku činí Sardy. Tuto metropoli Lydského království jsme však nenavštívili.

S politováním musíme konstatovat,

že všechn sedm pravokřesťanských bašt zaniklo.

SLOVO NA ZÁVĚR

Exkurze končí a s ní i naše reportáž. Když jsme odjížděli z Turecka, přiznáváme, že nám činilo jisté potíže přiznání, že křesťanství v těchto místech zaniklo, bylo pohlceno islámem atd. Uvědomme si však, že Bůh sbory napomíнал, varoval. Předpovídal – pohnutí svícnem života, Svůj příchod, soudy atd.

Položme si nyní otázku, jak zanikla tato města. Byl to Boží soud? Utrpěla tím Boží sláva? Mnohý prohlásí, že se tak stalo v důsledku přírodních zákonů nebo velmcenských zásahů světových říší. Ano, ale za těmito zákony a expensem říší stál všemohoucí Bůh. On kraluje, On soudí. Soudí Sodomu, Ninive, Egypt, – krále, města, státy, národy. Bůh kraluje nad národy (Zalm 47:9). Ruší rady národů (Zalm 33:10). Soudí hřich pohanů i svého lidu. Soudí dodnes nevěru, nelásku, vlažnost, nepřesvědčitost života. Dopouští i mnohý útlak a protivenství, aby Jeho lid prokázal věrnost a poctu Jemu.

On odrezává větve – odvolává z funkce krále Saula i kněze Eliho, když přestávají sloužit.

„Nemysli sobě... jestliže se umíčíš v tento čas, že oddechnutí a vysvobození přijde odjinud, ty pak a dům otce zádav, jsi zdráv...“. V prostorách jednoposchoďového chrámu byly léčebny lovně Ester (4:14). Jak aktuální slova

i pro dnešní křesťany! I ty jsi povolán ke službě. Stojíš před dilemmatem: sloužit nebo zahynout. Bůh se odvrazi od toho, který nechce sloužit. Kdo neslouží — hyne. Ruka, je-li připoutaná k tělu a neschopná pohybu, zakrni a odumře.

Když se člověk odvrazi od Boha, netrpí tím Boží sláva ani Jeho trůn (jistě však trpi Jeho láska). On není závislý na nás, ale my na Něm.

Draží čtenáři, takto se dívejme na zašlou slávu maloasijských sborů. Ta-to sláva se přestěhovala. Působení Du-cha svatého je jako působení větru, „jenž kde chce véje a hlas jeho sly-šíš, ale nevíš, odkud přichází a kam jede“ (Jan 3:8). Nezávisle, svobodně a v nové síle se moc Boží milosti zje-vená v Kristu vynořuje na jiném mis-

tě. Toto zakusil sám apoštol Pavel, že Duch Boží mu zabránil dále pracovat v krajinách Malé Asie a byl vyzván vstoupit do Macedonie – do Evropy – k nám!

Je jisté, že tak jako celý život zmí-něných prvních křesťanských sborů, tak i tvůj život je vystaven pátravému pohledu Božímu. Hledá v tobě obraz svého syna, Pána Ježíše. Znás Jej jako svého Spasitele? „Toto evan-gelium bude kázáno po celém světě, na svědectví všem národům. Tehdy teprve přijde konec“ (Mat. 24:14).

-šek-

Použitá literatura:

V. Zamarovsky: Za sedmi divy světa
Polyglott: Türkei
Baedekers: Türkei



„Bylo to krásné, ale... dřina!“

Nic opravdu krásného není bez „dřiny“ — námahy! Ani to — tak lákavé cestování! V tom se ztotožňujeme s naším reportérem a chápeme, jak rád usedl znaven všemi mocnými dojmy pod žhoucím sluncem ve stínu trosek dávno zašlé slávy, z níž už dál vyschl tep vzrušeného života...

Děkujeme našemu cestovateli za jeho poutavé vyprávění, kterým nás učinil všechny společníky svých objevů apoštolských stop a popřejeme mu v příštím čísle našeho časopisu zasloužený oddych, aby mohl načerpat nových sil k dalšímu zpracování bohatých zážitků, tentokrát z Recka.

Redakce

OBJAVÍ SVĚDKŮ

(Pokračování)

Tehdy jsme ještě neměli žádné vztahy k okolí Zvolena, avšak br. Šipka tam získal první rodinu pro Pána a to rodinu Štekláčových v Lieskovci. Pán pak přidával duši, uvěřil br. Bučko, dlouhou dobu bydlel br. Sadloň v Baňské Bystrici. Na četných místech se obrátily duše k Pánu, jako v Motové, Sebedině, Očové a jinde. Ve Zvoleni bývaly konference. Leč během první světové války byli věřící vystaveni pronásledování, obzvláště bratr Sadloň. Nechť Pán v oné krajině vykoná ještě veliké dílo!

V prvních letech jsem občas sedával na promenádě, a když Pán dal příležitost, mluvil jsem s některými lidmi. Jednou jsem podal traktát muži sedicimu vedle mne. Podíval se na mne a řekl: „To se nehodí pro mne, jelikož jsem Žid, ale dám to svému sousedu.“ Jeho soused traktát přijal a později mne na ulici oslovil. Zajímal se o Boží Slovo. Byl nemocný na plíce. Pokusili jsme se mu prokázat lásku Kristovu, protože se o něho nikdo nestaral. Zanedlouho zemřel. Měl bratra v Račendorfu (dnes Rača – pozn. red.), na něhož zapůsobilo, že cizí lidé pečovali o jeho nemocného bratra, zatímco on nic pro něho neučinil. Navštívil nás a pozval nás k sobě do bytu. Měli jsme u něho shromáždění. To však vyvolalo ve vesnici zlou krev, takže jsme tam nějakou dobu nesměli chodit. Ale on a jeho žena chodili do Bratislavu do shromáždění a oba se obrátili. To byly první věřící, které jsme směli pokřištít... Tento milý bratr Marhoffner často se mnou navštěvoval vesnice kolem Bratislavu, kde jsme rozsívali sémě Božího Slova. Jednou jsme také přišli do Čataje, kde nějaká paní Brinzová toužila po Bibli. Br. Marhoffner ji Bibli dodal a za nějakou dobu se i ona obrátila. Pod střechou jejího domu jsme mívali často shromáždění. Tehdy i br. Andor obdržel slovenský spisek, který vedl k jeho obrácení. Když jsme s br. Marhoffnerem jeli do Diosegu, potom pěšky do Sence a cestou jsme se pokoušeli rozsívat duchovní sémě. Doufáme, že na věčnosti najdeme ovoce z této setby, poněvadž Písmo praví: „Hned z jitra rozsívej sémě své a u večera nedávej odpočinut své ruce; nebo ty nevíš, co je lepšího, to-li či ono, či-li obě jednostejně dobré je“ (Kaz. 11:6).

Již dříve jsem s jedním kolportérem jel na jih, a když jsme kolportovali v jakési německé vesnici při Novosedelském jezeře, našli jsme tam jednu slovenskou rodinu, která se živila podomním obchodem. Přijali nás na noc. Ráno jsme museli brzo vstávat, protože naší hostitelé chtěli navštívit vzdálený trh, a tak jsme se trochu procházeli po polích. Tam nás zastavili četníci, kteří nás zavedli k rychtáři. Ten dal četníkům rozkaz, aby nás předvedli stoličnímu soudci v Novosedlích. Dlouhé hodiny jsme pochodovali mezi nasazenými bodáky k soudu, kde kolportér byl odsouzen k malému peněžitému trestu, já pak jsem byl vykázán z okresu. Jiní Slováci (též podomní obchodníci) tohoto okresu slyšeli o tom, a tím se i mezi nimi otevřely dveře.

Bratr Fajnor pracoval v té vesnici jako krejčí. Bylo tam několik Slováků, kterým zvěstoval evangelium. Mezi nimi byl mladý obuvnický učeň Karol Pavlovič, který se obrátil a později se cele odevzdal do služby Páně na Slovensku.

◆◆◆◆◆

K článku Lekári o Golgotे

Pán Ježiš zomrel smrťou zvláštnou, oscibilnou, mimoriadou, pretože On chcel a nie preto, že muse!. On bol smrteľne ranený, ale nezomrel od týchto rán. On sám, dobrovoľne položil Svoju dušu vtedy, keď videl, že je všetko naplnené, čo o ňom predpovedali Pisma. Či nečítame: „A potom vedia Ježiš, že je už všetko dokonané, aby sa naplnilo Písmo, povedal: Žíznam!“ (Jána 19:28). Keď všetko bolo naplnené podľa písieom, povedal: „Dokonané je!“ A zvolal veľkým hlasom: „Otče, do tvojich rúk kladiem svojho ducha!“ A keď to povedal, vypustil dušu (Luk. 23:46).

On zomrel skôr, ako lotri, ale nie preto, že by jeho telo bolo natoľko zoslabené utrpením, ale preto, že On sám odovzdal ducha Otcovi. Preto Mu nemuseli lámať hnáty, aby sa aj týmto naplnilo Božie slovo. Pán Ježiš povedal: „Preto ma miluje Otec, že ja kladiem svoju dušu, aby som ju zase vzal. Nikto jej neberie odo mňa, ale ja ju kladiem sám od seba. Mám právo ju položiť a mám právo ju zase vziať. To prikázanie som dostal od svojho Otca“ (Jána 10:18).

S. Rybár



Redakce

kde bylo třeba pomoci, byl nám vždy příkladem. Spolu se svou manželkou ochotně pomáhal také při tvorbě tohoto časopisu. Rádi na něho vzpomínáme.

-hc-

V časných ranných hodinách dne 19. 8. 1970 byl odvolán ke svému Spasiteľi náš milý brat KAREL HOLÝ ze Vsetína. Svým tichým životem, plným porozumění pro druhého, mírným a pokojným jednáním, ale aktivitou tam,

V Nitre odišla k Pánovi sestra ANNA JAVORNÍKOVÁ vo veku 87 rokov. Dozrela ako plný zrely klas pre nebeskú obilnicu. Pánovi verne slúžila temer 50 rokov.

Závěrem k článku LEKÁŘI O GOLGOTE

Uvedený článok v tretím čísle slovenského vydáni našeho časopisu vyzval očekávanou odevzdu svým racionalistickým pojmom.

Byl otisknutý ako zdôvodnený názor lekára bez jakéhokoľiv zreteľa na otázky víry. Chteli sme vyprovokovať naše věřící písmáky k hlubšemu zabývání se smrtí našeho drahého Pána a Spasitele ve světle jediného zdroje víry: Božího slova! Účelu bylo dosaženo a za hodnotné přispěvky děkujeme. Nejdzářilejší z nich jsme vybrali a otiskli.

Leč na závěr ještě poznámku redakce: Mezi poctivými vědeckými poznatky a vírou v Božího slovo není ani nemůže být rozporu. Nikdy nestojí věda a Boží slovo proti sobě. Jestliže se to tak někdy jeví, jde buď na jedné straně o pouhou vědeckou hypotézu (pravděpodobný vědecký výklad), která nevylučuje opravu – revizi, nebo ze strany věřících o pouhý nás výklad, nevylučující naše možné nepochopení skutečného Božího slova – zdroje naší víry!

Příklad – marný boj církevní dogmatiky proti heliocentrickému názoru a opačné marné pokusy zlehčit hodnotu, pravdivost a přesnost biblických textů (Viz revize na světle nových vědeckých poznatků.)

Víra začíná prakticky tam, kde pravá věda končí – tedy nejde ani souběžně s ní, tím méně proti ní! Slovo Boží stojí nad naším rozumem – nad naší vědou, ale též i nad našimi výklady Písma! Máme za to, že se uvedený článok ze zmíněných důvodů prakticky ani nedostal do skutečného rozporu s textem Božího slova, tím méně mohl ohrozit či zlehčit v očích čtenářů Božský majestát, svrchovanost a všechnoucnost našeho Pána, který se dobrovolně vzdává svých možností a výsad aby, jsa pravým Božím Beránkem bez poskvrny a vrásoky, mohl být za nás Bohem souzen, odsouzen a opuštěn – a který se jich opět ujímá, když v poslušnosti „až do smrti kříže“ dokonale splnil a naplnil Boží vůli – výbojoval záchrannu – spasu pro člověka!

Redakce

I. DOPLŇOVAČKA S TAJENKOU

- | | |
|---------|----------------------------------|
| X . . . | Pavla opustil, zamílovav svět |
| X . . . | oloupen o ženu a vydán smrti |
| X . . . | zpíval v žaláři s Pavlem |
| X . . . | otec Rebeky (bez hlavy) |
| X . . . | písář z 2. Kr. 22 (F nahradí J.) |
| X . . . | otec Jábala, Jubala |
| X . . . | chtěla být nazývána Mara |
| X . . . | zapuzena od krále Asvera |
| X . . . | „otevři se!“ |
| X . . . | manžel královny Ester |
| X . . . | Bózův syn (ve 4. pádu) |
| X . . . | Jákob bydlel v egyptské zemi |
| X . . . | Petr byl u koželuha v městě |
| X . . . | měla spory ve Filipis |
| X . . . | odsoudil nevinného |
| X . . . | město s areopagem |
| X . . . | první Davidova žena |

$$\frac{4}{6}a + \frac{2}{5}b + \frac{2}{5}c = x$$

6. OTÁZKY

1. Kdo měl hrozný verš na stěně svého domu?
2. Který zlý host leze okny?
3. Která otázka Pána Ježíše nebyla zodpovězena?
4. Kdo dobyl krátce po sobě dvou vítězství, první zbraněmi, druhé věrou?

Odpovědi zašlete na obvyklou adresu do 2 týdnů po obdržení časopisu.

Vyluštění otázek 3. a 4. čísla:

Třetí číslo:

1. NA SHLEDANOU
2. Abarim, Barák, Aron, Ran, Ik, M
3. FEGOR, GOFER
4. Poslední soud, Malomocenství
5. Iz. 48:16; 2. Sam. 7:18, Luk. 10:39, Mk. 5:15; Gen. 5:24, Luk. 2:49 a Sk. 1:8; Mat. 5:34, 35.
6. X = Izrael

Čtvrté číslo:

1. Izák, Gen. 25:20
2. Dávid, 1. Sam. 20:3

3. Jozuovi, Joz. 5:15
4. Baltazar, Dan., 4:6
5. Elíšu, Job 32:9
6. Baláš, Num. 22:21
7. Azaf, Žalm 73:3
8. Dávid, 1. Par. 21:16
9. Saúloví, 1. Sam. 28:16
10. Gedeon, Sud. 8:30
11. Og, Deut. 3:11
12. Dávid, 2. Sam. 23:15
13. Izák, Gen. 26:7
14. Eliáš, 1. Kr. 17:21 a Elizeus 2. Kr. 4:32

K odměně za správné odpovědi na otázky 4. čísla byly vylosovány:

1. Pavel Čep, Nivnice
2. Eva Adamcseková, Šamorín

Děkujeme všem ostatním, kteří zaslali odpovědi. Prosíme o zaslání příspěvků do hálankářského koutku i příponínek, abychom otázky mohli přizpůsobit požadavkům čtenářů.

???

2. ČÍSLOVKY

- 1 2 3 4 ... nazývat se chtěla žena
4 3 2 1 ... jmenoval Sem svého syna

3. ČTVERCOVKA

- člověk z hliny učiněný
dcero Jákobova!
vydojovala si syna v Sílo
Lotův syn

4. REBUSY

- R iš
b k 100 m²

8. PREČO BLÚDIŠ ?

Text aj melódia - M. Vyhnánek

1. Prečo blúdiš v svete zlom, prečo nejdeš za Pánom?
2. Ked ty prí-deš k Pánovi, všetky ra-ny za-celí,
3. Ak od-miet-neš spasenie, ča-ká ta od-sú-denie.

Satan, ten je pánom zlým, chce, by si jemu slúžil;
budeš šťastný, bla-žený, od hriechu od-ľahčený;
Preto, duša, ne-vá-haj, za Pánom íst nemeškaj;

ne-ne-chaj sa zaslepiť, choď ku Pánu poprosiť,
Pán pri tebe vždy bude, v všetkých skúškach pomôže,
čas je veľmi kra-tučký, Pánov príchod blízučký,

a E gis A H⁷ E E_{3.verš}
s láskou On, Otcovskou, vždy ti pokoj dá.
ne-ne-chá sa-ta-na, by ti uškodil.
čo-sko-ro príde Pán, poberie nás---- sebou tam.